

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred la v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K., pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nečenjo 6 K., za druge živavnarske dežele 8 K. Kdor koli sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravljanje "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopolnila do odpovedi. — Udje "Katoliškega duhovnega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta štev. 5. — Rokopis se ne vračajo. — Upravljanje: Koroska cesta štev. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvirske za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglaše primeren popust. V oddelku "Mala naznanila" stane beseda 5 vin. Parite in zahvale vsaka petitvirska 24 vin., izjave in Postano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldine. — Nezaprite reklamacije zo poštnine proste.

Bolgari zmagujejo.

Narodne pravice goriških Slovencev.

Poročali smo že, da so slovenska duhovščina, in na to slovenska županstva na Goriškem odposlala na tržaško namestništvo in na ministrstvo spomenico, v kateri zahtjujejo svojo zvestobo do cesarja in Avstrije ter opozarjajo vladne kroge na to, da slovenskemu narodu na Goriškem pristojajo vsaj iste pravice, kakor italijanskemu.

Sedaj je dobil oseški župan od c. kr. namestnika v Trstu potom goriškega okrajnega glavarstva tudi za druge župane sledeč odgovor:

Njegova Prevzetenost gospod c. kr. namestnik v Trstu in na Primorskem mi je z ozirom na spomenico od dne 23. julija t. l., ki ste mu jo poslali, naročil, Vam naznaniti, da je gospod namestnik Vaš izraz zaupanja v politično upravo dežele in goriškega okraja s posebnim veseljem vzel na znanje in da hoče v sedanjem težkem času, kakor tudi v boljših dneh, katere je v dobrem upanju kmalu pričakovati, stremiti za tem, da se pospešijo interesi teh občin in njih domoljubno mislečih prebivalcev, katerih usodo spremja z najtoplejšim sočutjem in najsrčnejšimi željami.

Posebno želji po zopetni otvoritvi vislovenskih sol v Gorici se ugoditi, kakor hitro to dovolijo razmere. Tudi vprašanje uličnih napisov v Gorici, skaterim se je namestništvo že podelilo, se reši v ugodnem času in v okviru splošne ureditve tostvarnih

odnosajev v obliki, ki bo odgovarjala upravičenim željam slovenskega prebivalstva.

To Vam naznanjam vsled ukaza c. kr. namestništvenega predsedništva od dne 6. avgusta t. l. kot pravopodisanemu na Vašem skupnem dopisu s prošnjo, da o tem obvestite tudi gospode župane občin: Ozeljan, Šempas, St. Andrej, Prvačina, Solkan, Mirren, Vogersko, Bilje, Sovodnje in Renče. — C. kr. okrajni glavar: Baum m. p.

Županstvo Osek-Vitovlje, dne 6. septembra 1. 1916. — Anton Košuta m. p., župan.

Iz ogrsko-hrvatskega državnega zбора.

Že zadnjč smo poročali, da so Madžari postali v svojem državnem zboru zelo glasni, o katerem je znano, da bi sam rad postal zunanjji minister na mesto sedajnega ministra Buriana. Zahvaljeval je delegaciji, katerim je zunanjji minister po ustavi dolžen odgovarjati za svoje delovanje. Rekel je, da je skrajni čas, da naredi Avstro-Ogrska konec sedajni politiki skrivanja in vendar že spozna, da so tudi sovražniku znana dejstva, ki jih ni spoznati iz uradnih poročil in spisov. Pravnega začrka za sklicanje delegacij ni. Morda se avstrijski vladi ne zdi

V seji dne 6. septembra se je zopet znašal nad našo zunanjo politiko stari grof Andrássy, o katerem je znano, da bi sam rad postal zunanjji minister na mesto sedajnega ministra Buriana. Zahvaljeval je delegaciji, katerim je zunanjji minister po ustavi dolžen odgovarjati za svoje delovanje. Rekel je, da je skrajni čas, da naredi Avstro-Ogrska konec sedajni politiki skrivanja in vendar že spozna, da so tudi sovražniku znana dejstva, ki jih ni spoznati iz uradnih poročil in spisov. Pravnega začrka za sklicanje delegacij ni. Morda se avstrijski vladi ne zdi

primereno sklicanje delegacij, a to ne sme zadržati ogrske vlade, da izpolni svojo ustavno dolžnost. Sklicanje delegacij je toliko bolj potrebno, ker so se že zgodile hude napake in zamude, za katere je treba dotične osebe poklicati na odgovor in sicer na mesto, ki ima moč, da dotične osebe, ki so storile te napake, če treba tudi odstrani. Očitno je, da vodstvo naše zunanje politike ne more ostati brez ustavnega nadzorstva. Govornik je potem navedel dokaze, da naša diplomacija ni na višku sedajnega časa in razpravlja o vojni z Italijo rekel, da bi bila morala podpirati tiste v Italiji, ki so bili proti vojni, četudi že ceno žrtev. Vlada je imela tudi dolžnost vplivati, četudi za ceno žrtev, na Rumunskem. Bila je velika napaka, da se ni z grožnjami in žrtvami poskusilo pridobiti Rumunsko za nas. Upa trdno, da bodo Rumunska premagana, a napaka je bila, da se ni vse pripravilo za slučaj prenenetljivega napada. Od nas se lahko zahteva vsaka žrtev, ne more pa se zahtevati, naj molče odobrjujem način vladanja, ki ga smatramo za nevarnega.

Ministrski predsednik grof Tisza je najpoprej pojasnil določbe ogrske ustawe glede delegacij in se postavil na stališče, da je nedopustno vsako poseganje v avstrijske notranje zadeve. Glede Rumunske in Italije je rekel, da sta obe tako lakomni tujega imetja, da je bila vsaka poravnavna nemogoča. (Opozicija je tako hrupno ugovarjala, da je moral Tisza svoj govor prekiniti..

Zbornica je sklenila, da je opustiti razpravo o sklicanju delegacij. Opozicija torej ni dosegla svojega namena. Kakor se govori, bo ta teden madžarska opozicija v državnem zboru zopet hudo prijemala ogrske vlado. Ako dobimo še pravočasno poročila v roke, bomo o tem poročali na eni naslednjih straneh lista.

ka prav gotovo obvaruje pred vsako pretečo nevarnostjo.

"Mama! Kdaj pa pridejo naš ate? Zadnjič ste rekli, da bodo kmalu prišli", ogovori deklica po dolgem molku mater in jo pogledi s svojo nežno ročico po licu.

Mati se skloni k deklici, pritisne svoje lice na njeni in pravi:

"O ljubi moj otrok, ne boš . . . ne boš več videl . . ."

Dalje mati ne more govoriti. Začne glasno jokati, pritiskeati otroke k sebi in jih objemati, kakor more storiti le — mati.

"Mama! Mama! Kaj pa je?" jo boječe povprašujejo otroci.

Tresk! — V sobi se posveti, šipe zazvenče — kakor bi odrezal, so vsi otroci tisti in vprašajoče pogledujejo mater, kaj bo.

"Jezus in Marija nam pomagajta! Kakšno je vendar zunaj. Molimo, otroci, da bo Bog odvrnil od nas to strašno nevihto."

"Treska in hudega vremena reši nas! Očenaš . . ."

Z visoko povzdignjenimi rokami in z otroško pobožnostjo prosijo otroci Boga, da bi jih rešil vsega hudega.

"Zdaj molimo pa še za dušo očetovo, ki je našel na morju smrt! Češčena Marija . . ."

Ko izgovori mati te besede, jo otroci prestrašeno pogledajo. Noben izmed njih ni vedel, kaj to pomeni.

Težko izgovarja mati besede in vsak čas malo prenega. Solze žalosti ji silijo v oči, a vrla žena jih zadržuje in ne joka — zaradi otrok. Večkrat jo pogleda kateri izmed njih milo in tolažeče, a ta pogled je ne utolaži, ampak ji še bolj obteži že itak žalostno srce.

"Zdaj pa pojrite spat, pozno je že", pravi mati po končani molitvi otrokom.

"Mama, sami ne gremo. Strah nas je. Ali ne slišite, kako grmi in kakšen vihar je zunaj?" pravi hči.

Tedaj se pa oglaši mali Franceljček, ki je sicer precej živ, a nocoj je popolnoma miren, držeč se materinega krila: "Da, da, z nami morate, da nas varujete."

Mati spravi otroke spat, sede poleg najmanjšega, ga še enkrat poljubi in mu položi roko rahlo na čelo. Mati vsi mirno zaspne . . .

"Bog in ljuba Mati jih čuvajta", pravi mati in jih lepo odene in pokriža, potem pa gre za mizico. Glavo si podpre z rokami in premišlja svojo usodo. Dolgo sedi mirno, zroc s svojimi kalnimi očmi skozi okno tja v viharno noč. Hud tresk jo predrami. Iz žepa privleče pismo. Nekaj časa ga nemirno pogleduje, obrača, potem pa prične brati:

"Ladja, na kateri se je vozil vaš mož, Janez Gorjanec, se je . . . se je . . . poto . . .", dalje ne more govoriti. Pismo ji pada na lla, žena pa začne zopet na ves glas ihteti.

"Ah, jaz nesrečna! Kaj me vse doleti na tem svetu. Kaj naj počnem sedaj sama s širimi nedorašlimi otroki? Ljubi moj mož . . . pridi, pridi . . . Saj ne verjamem tej grozni novici! Ko bi jaz to vedela . . . ko bi to vedela . . . nikamor bi ne šel in raije bi . . . ne, tega si ne morem misliti, da bi bil mož utonil — utonil . . . Oh, kako sem vendar nesrečna! Bog me reši tega trpljenja!"

Zena se malo pomiri, nasloni na mizo in globoko vdihne: "Ti, ki skrbiš za ptice pod nebom — spomni se tudi nesrečne vdove, preskrbi jo, pomagal ji . . ."

(Dalje pribordnje.)

LASILIA.

V viharni noči.

Fr. L.

Temna noč je. Nebo je prevlečeno s črnimi oblaki in ni je na nebu zvezdice, ki bi vsaj nekoliko pregnala to peklensko temo. Strašen vihar divja po gozdu; zdaj pa zdaj na dolgo zatuli, kakor gladen volk sredi gozda, da je človeka kar groza, a se zopet kmalu pomiri. Nekaj časa je popolen mir — grobna tišina . . . Le skovikanje sove sredi gozda moti to ne dolgo trajajočo, nočno tišino. Dolgočasno se razlega njen glas naokrog in dela noč še groznejšo. Le ta tema, ta peklenska tema . . . Na nebu je le malo razločiti temne oblake, ki jih preganja hud vihar semtertja. Vsak čas se zabliska, kakor bi se kje previla velikanska ognjena kača v ozračju in se potem spustila proti zemlji, kjer se zgubi med temo . . . Blisku sledi dolgotrajen grom.

"Bog in sv. križ božji! Kako je vendar nocoj strašna noč", pravi mati svojim otrokom, ki so sedeli okrog nje pri peči in se je boječe oklepali. Najmlajšega, kaki dve leti starega sinčka, pa pritiska k sebi, zakriva mu obraz s svojo roko, kakor bi ga hotela varovati pred vsemi nezgodami.

Mala svetilka, viseča raz zakajeni strop, le slabro razsvetljuje sobo. Za veliko favorjevo mizo sedi deklica in bere. Otroci jo poslušajo, a mati je s svojimi mislimi daleč, daleč proč . . .

Cim dalje huje tuli burja. Deklici za mizo počasta tesno pri srcu, zapre knjigo in gre k materi. Otroci se čimdalje bolj pritisajo k materi, jo milo in prošeče pogledujejo, v svesti si, da jih njeni ro-

Kmetski mlini in Žrmlje.

Cesarska namestnija je fine 9. septembra brzavno odredila, da se vsi kmetski mlini in Žrmlje (domači mlini) zaprejo. Žitai nadzorniki so namreč poročali vladu, da je v kmetskih mlinih nakopičenega toliko žita v zmletev, da mlini niti daleč ne morejo vsega dela opraviti. Žitni nadzorniki, ki so po večini uradniki, niso upoštevali, da so v letosnjem polletu skoraj vsi mlini, vsaj manjši in srednji mlini na malih vodotokih, radi pomanjkanja vode ustavili svoj obrat. Kmetje so pa le vozili svoje žito v mlin, da bi dobili potrebne moke za prehrano svoje družine. In tako je prišlo do tega, da so bili mlini skoraj prenapolnjeni kmetskega žita, ker se ga ni moglo sproti zamleti. V mnogih najboljših kmetskih hišah so brez prahu moke, ker jim mlinar zrnja ni mogel zamleti. Radí tega so skoraj vsi posestniki na kmetij s sedajno odredbo hudo prizadeti, posebno pa še radi tega, ker so tudi domači mlini zaprti. Po nekaterih hišah nimajo niti toliko moke, da bi se skuhala prežgana juha, kaj še le spekel hlebček kruha za lačne otroke. Ker se lastnikom žita ne daje krušnih kart, si tudi nihče kruha ali moke kupiti ne more. Upamo, da bodo oblasti vse to upoštevale in bodo odredile, da se mlini in Žrmlje prav kmalu oprostijo zapore.

Zakaj se je odredila zapora mlinov in Žrmlje? V mlinih bodo posebne uradne komisije tekmo tega in prihodnjega tedna natančno preiskale, koliko žita je v mlinu in koliko ga je mlinar prijavil okrajnemu glavarstvu v zmletev. Kakor se nam je poročalo iz mariborskega okrajnega glavarstva, bodo preiskovalne komisije polovicu zalog žita in moke, ki so nakopičene v mlinih, proglašlje za državno last, t. j. odvzele ali pravzaprav odkupile in oddale vojno-žitno-prometnemu zavodu za prehrano vojaštva in civilnega prebivalstva. Plačevalo se bo odvzeto žito in moko po uradno določenih cenah. Denar se bo nakazal mlinarjem, ki bodo kmetom izplačali znesek za polovico odvzetega žita. Ostala polovica žita in moke pa ostane posestnikom, ki so pripeljali žito v mlin. Pri komisijah bodo navzoči tudi župani občine, v kateri leži mlin. Upamo, da bodo naši kmetski župani znali čuvati pravice in koristi svojih soobčanov in bodo posebno v krajih, kjer je toča ali kaka druga uima uničila večino poljskih pridelkov, izposlovali, da komisija dotičnim občanom žita ne bo odvzela. Le škoda, da niso v komisijo poklicani tudi župani občin, odkoder dajejo žito v mlin v fujo občino. Ker uradno določeni ključ, da se bo v mlinih odvzel polovico vsega žita, posebno pri tistih, ki imajo male žitne zaloge, ali pa samo toliko žita, kolikor ga potrebujejo za prehrano lastne družine, ali pa še manj, po našem mnenju ne odgovarja določilom cesarskih ukazov, priporočamo županom, da osebno predložijo komisiji v mlinu seznam tistih občanov, ki imajo komaj toliko lastnega žita, kolikor ga jim gre za prehrano družine, ali pa še manj. Župani naj odločno prosijo in zahtevajo, da se takim žita ne bo odvzelo. Zakaj bi se take ljudi po nepotrebnem razburjalo, zakaj bi se jim po nepotrebnem vsiljevalo krušne karte, ker se jim s tem podražijo živila in se jim vzame mnogo dragocenega časa.

Na vsak način pa sinaj lastniki žita poskrbijo potrdila, da se jim istočasno količko in toliko žita v mlinu rekvirira. Odvzeta množina žita se mora pri poznejšem rekviriranju ali oddaji žita na vsak način upoštevati in vračunati. V tem oziru naj bodo posebno pozorni lastniki žita, ki so dali svoje žito v mline izven okraja. Zahtevati morajo od mlinarja, ko jim bo izplačeval odvzeto žito, da jim da potrdilo, koliko kilogramov žita se je posamezniku odvzelo. Obenem pa mora mlinar poročati vašemu okrajnemu glavarstvu, koliko žita in kake žitne vrste so se v njegovem mlinu posameznim posestnikom rekvirale.

Kakor hitro bo Komisija svoje delo dokončala, bodo mlini zopet začeli z obratom. Pač pa bo smel odslej mlinar sprejeti žito v zmletje samo od tistega, ki bo imel uradno dovoljenje od okrajnega glavarstva. Kdor bo torej v bodoče hotel dati žito v mlin, mora iti k županu, kateri mu bo izpolnil karto za mlin. To karto pošlje župan okrajnemu glavarstvu, karto za mlin — se bo smelo žito oddati mlinarju v zmletje. Karta za mlin velja samo za dva meseca.

Uredba mlinskih kart vzame našim ljudem zopet mnogo dragocenega časa. Prvič mora iti kmet k županu naznanjet, da bi rad peljal žito v mlin. Drugič mora iti po karto, ki je prišla od okrajnega glavarstva in tretič bo moral odslej šestkrat v 1. letu peljati svoje žito v več ur oddaljeni mlin, ko je odslej odpeljal enkrat ali dvakrat vse svoje žito v mlin, da si je s tem prihranil več dragega časa. Ker se pri mlinskih mnogokrat kaj pokvari ali zmanjka vode, bo treba večkrat iti vprašat, ali je žito že zmleto ali ne. Skoro samo nepotrebitna pota sedaj, ko tako kravovo primanjkuje delavcev! Naša kmetska zahteva je, da se za mlinske karte določi daljša, n. pr. vsaj 3-ali 4mesečna doba.

Kaj bo z Žrmljam? Danes, ko to pišemo, se ni jasno, ali se jih bo dalo na prosti ali ne. Okrajna glavarstva, posebno pa mariborski preskrbovalni odbor, stoji na stališču, da so se morale žrmlje zapreti radi tega, ker baje ni mogoče nadzorovati, koliko zrnja se zameli na domačih mlinih. Gospodje žitni nadzorniki se bojijo, da bi se na kmetij preveč žita uporabilo in zategadelj se je odredila za-

pora domačih mlinih. Po našem mnenju bi se stvar lahko uredila brez sedanjega nepotrebnega razburjenja. Naj bi se vsakemu posestniku ali viničarju, ki ima Žrmlje v hiši, določilo: toliko žita sme zmleti na Žrmljah, toliko ga sme dati na mlin, toliko si ga sme shraniti za seme, toliko za živine in toliko ga mora oddati. Kaj pa bodo n. pr. počeli mali posestniki in viničarji v Halozah, Slovenskih goricah in drugod, ki si vsako troho koruze zamelijo doma in imajo po več ur daleč v mlin? Kako se bo spravilo žito v več ur oddaljene mlini, ko vozne živine skoraj ne bode več? Prosimo in pozivamo oblasti, da upoštevajo sedanji trplji položaj našega dobrega ljudstva in naj dajo Žrmlje zopet na prosti.

Občine, okrajne zastope in naše kmetske organizacije pa pozivamo, da naj takoj vpošljejo na cesarsko namestnijo nujne prošnje, da se kmetski in domači mlini takoj zopet otvorijo.

Vinske cene, letina in vinski davek.

(Iz mariborske okolice.)

Ni še prave jasnosti, kakre bodo cene za letosnji vinski mošt „od preše.“ Meštarji, plačani od obogateljih vinskih trgovcev, sicer obljubujejo cene, ki bi ob začetku sedanja vojske bile sprejemljive, aži za sedanjo splošno draginjo pa niso primerne. Novo viro, n. pr. portugize, ki je že prišel te dni v promet, se plačuje v mariborski okolici po 1 K 35 v do 1 K 60 v. Soditi po kakovosti vina, bodo cene za beli mošt še gotovo višje. Vsekakor svetujemo vinogradnikom, da se s prodajo vinskega mošta nikakor ne prenaglij. Da bi bilo letos vino poceni, na to še misliti ni ker so stare vinske zaloge skoraj popolnoma izčrpane. Kdor pa že mora in hoče takoj „od preše“ prodati svoje vino, naj ga ne prodaja po sladkorni meri, ampak počez. Vage za mošt so tako raznolike, da pametnemu vinogradniku nikakor ne kaže v sedanjih časih prodajati vina na sladkorne stopnje. „Slovenski Gospodar“ nas bo gotovo pravočasno opozoril na razvoj vinskih cen.

Kaka bo kaj vinska letina na Slov. Štajerju? Glede kakovosti utegne biti izborna, če bo le vreme še nadalje količaj ugodno. Glede količine letosnjega vinskega pridelka pa splošna cenitev ni posebno ugodna. Kjer so pravočasno in vsaj trikrat škopili, po dva do trikrat žveplali, strupena rosa, plesnoba in črni palež niso posebno močno nastopali. V vinogradih, kjer se niso dovolj skrbno borili zoper omenjene bolezni, pa je grozdje zelo trpeč. Ponekod je strupena rosa uničila skoraj ves pridelek, istotako tudi plesnoba. Zadnje deževje pa je napravilo na grozdju zopet veliko škode. Ponekod je skoro ena četrtina grozdja od preoblega dežja spokala.

Izbolj te priliki se pisec teh vrstic spominja besed, ki jih je nedavno izgovoril pri prost kmečki možakar iz Slovenskih goric. Mož je rekel prostodusno: „Kdo se ne bi kregal, če ti na eni strani narekujejo skoro za polovico višje davke, na drugi strani pa se ne skrbi, da bi davkoplačevalec res bil v stanu, ta nova ogromna bremena tudi nositi. Dojava bakrene galice je združena pri nas v Avstriji s takimi težavami, da bi skoraj raje vinograd spremnil v pašnik. Kako mnogo drugače gre v tem oziru vinogradnikom v Nemčiji. Tam so dobili letos bakreno galico za vinograde v Porenju od armadne uprave 1 kg po 2 marki (2 K). Žvepla je tudi bilo v obilici na razpolago. Pri nas pa smo po 3- do 4krat dobili galico v malih množinah. Koliko smo pri tem zgubili dragega časa! Ako hoče vlada novih davkov, naj nam tudi da možnost, da bomo lahko naša posestva dovolj izrabili. Večkrat sem že opazil, da je n. pr. v Mariboru mnogo trgovcev, agentov, zastopnikov in uradnikov tovarn oproščenih vojaške službe, ker se je baje batiti, da bi dotične tvrdke ne propadle. Na deželi pa vemo, da se le malokateri kmečki posestniki oprosti vojaške službe, akoravno pravda radi tega marsikatero posestvo. Naša posestva propadajo, pridelkov je vedno manj in torej niti ni čuda, ako je draginja vedno večja.“

V nedeljski „Tagespošti“ sem čital v članku nemškonacionalnega poslanca dr. Steinwenderja — „da je povisjanje zemljiškega davka za 80% z ozirom na dobičke, ki jih doseza poljedelstvo, odobravati.“ Nemec dr. Steinwender tudi pravi v svojem članku, da bo pri prihodnjem zvišanju davkov v Avstriji treba misliti na to, „da se tudi vino višje oblači, kajti za stalno vendar ne kaže, da bi se od 1 hektolitra piva plačevalo 11 K. od hektolitra vina pa povprečno 3-4 K, na deželi celo samo 2 K v žitninskega davka.“ Proti takemu pisarjenju nemškega poslanca, ki mu je gospodarski obstojevin v vinogradnikov deveta brigata, vinogradni količini odločno ugovarja. Pivovarniška obrt se nikdar ne da primerjati z vinogradništvom. Pivo se prideluje na umetni način, vino pa zraste naravnim potom.

Pojedelstvo ali vinogradništvo se glede čistega donosa nikakor ne da primerjati tovarnam in drugim bogatim delniškim družbam, ki imajo na leto toliko čistega dobička, da izplačujejo po 10 do 50% čistega dobička ali dividend. Nasprotno pa ne najdeti kmeta, ki bi si na leto pridelal toliko čistega donosa, da bi se vrednost njegovega posestva obrestovala le

vsaj po 2 do 6%. Iz tega je razvidno, da je popolnoma opravičena zahteva, ki jo je zapisal zadnji „Slovenski Gospodar“ v članku „Novi davki“: „treba bo gledati nato, da bo smel tu di kmet za svoje pridelke zahtevati toliko višje cene, za kolikor mora plačati višje davke in mora razne potrebščine dražje plačevati.“

Ko se je povisil davek na pivo, so pivovarna, takoj podražili pivo; ko je država naložila na Spirit višjo vžitnino, je postal spirit za toliko dražji, in celo državna tobačna uprava je potem, ko je finančni minister imel premalo dohodkov od tobaka, enostavno tobacne izdelke podražili. Pravico, ki imajo družba milijonarjev, imajo menda tudi kmetje! Ako morajo bogati tovarnarji plačevati višji dohodninski ali kak drugi davek, nastavijo svojim izdelkom višje cene. Mislim, da ni treznomislečega človeka, ki bi zameril, ako so se v zadnji dobi kmečki pridelki z ozirom na dražje pridelovalne stroške in višje davke nekoliko podražili. To malo povisjanje se pa n. pr. s povisjanjem cen platnu, suknu, milu, kavički itd. niti primerjati ne da. J. L.

Naši kmečki delavci.

Resnično je: marsikateri kmet se je precej pomogel; plačal je dolbove, ki bi jih morebiti sicer nikoli ne bil; ta in oni je celo položil lepe denarce na stran. Prav je to. Saj je kmet steber države; če je steber slab, je celo poslopje, ki ga nosi, v nevarnosti, da se podre.

Pomniti pa je, da je čas žetve za kmeta že precej pri kraju. Žival, ki je bila kaj vredna, je že šla iz hlevov; deloma je bila prodana, ker je bila dobro plačana, deloma pa prisilno za vojaščino ali radi pomanjkanja krme. Žitne in druge shrambe so se tudi izpraznile. Letošnja letina se more komaj imenovati srednja. Pridelalo se bo jedva za domačo porabo. A za prodaj bo ostalo malo. Vse pa, kar kmet kupi, je v ceni nezaslišno poskočilo. Moral bo torej kmet začeti jemati denar iz prihranka, če ga je kaj; če ne bo pa pela posoda in še hudo. To se tuintam že čuti. Ta papirnat denar nima teka, kolikor ga je imel prejte okrogli kovinski.

Cena pridelkov bo gotovo morala še narasti. V sedanjih razmerah kmet ne more več shajati. Kdor dela z domačo družino, bo še shajal. Drugi pa, ki delajo z najetimi delavci, prav radi teh ne bodo več mogli.

Trditi je lahko marsikaj. Drži le to, kar se da dokazati. Poglejmo torej, v koliko se da dokazati naša zgorajšnja počnena, da bo moral kmet z najetimi delavci zvišati ceno svojim pridelkom.

Najprej: delavcev primanjkuje, zlasti moških. Ker jih ni dovolj, se zemlja slabše obdelava, zato manj pridelka, kar ima za posledico, da se pridelki morajo podražiti, zlasti še letos, ko je radi suše druga letina tako slaba in pičla.

Druga rana, ki boli kmeta, je pa visoko plačilo, ki ga mora dajati delavcem, ki še jih je dobiti. Nobena plevica nima manj kakor dve kroni dnevno, noben kosec manj kakor štiri, poleg cele oskrbe. Oskrba ali hrana pa se mora ceniti vsaj na tri krone za osebo in dan. Sedaj pridite vsi oni, ki vam štejejo plačo v denarju in povejte, kamo pride po sedem kron na dan. Gospodar sam je ne le popolnoma odvisen od poslov, ki zahtevajo kar hočejo od njega, ampak dosti na slabšem kakor oni. Kateri gospodar pa ima štiri krone na dan, četudi dela kakor črna živila? Denimo družino, ki ima pet udov in sama vse obdelava in vsi delajo, gospodar, gospodinja in vsi trije otroci, ki so že vsi dobrni za delo. Recimo, da zasluži gospodar povprečno na dan dve kroni, gospodinja in otroci samo po eno krono. To je gotovo prejalo računano; povsod, kamor bi šli delat, bi zaslužili več. Pa recimo, da zaslužijo samo toliko. Potem bi se morala celo družina preživeti in bi mora ostati konec leta, če se priračuni oblike, orodje in drugo, čistih dva tisoč kron, najnižje računano. Poščite gospodarja, ki bi mogel kaj takega doživeti. Zadovoljen je, če se prerine brez dolga skozi. Torej ni niti toliko plačan; kolikor najslabši najemnik. Kaj še le, če ima delavne moči najete!

Pa bi kdo ugovarjal, češ, čemu najemnikom toliko plača in taka postrežba? Odgovor: to je sad vojnih razmer. Kdor hoče delavcev dobiti, jim mora tako postreči. Sicer gredo drugam, kjer se jim bolj ustrezne. Saj so tudi za delavce postale vse potrebščine dražje.

Iz vsega torej sledi jasno: kmečkih pridelkov cena se bode morala še zvišati, že zaradi delavcev, če hočemo, da bo mogel kmet shajati.

Novi vpoklici črnovojnikov.

Kakor se poroča iz domobranskega ministrstva, bo objavljen v bližnjih dneh razglas o novih vpoklicih črnovojnikov, ki so bili pri zadnjih prebiranjih spoznani sposobnim za vojaško službo. Avstrijski črnovojniški zavezanci, rojeni v letih 1871 do 1876, so v letu 1866, bodo vpoklicani na dne 2. okto-

bra 1916, črnovojniški zavezanci, rojeni v letih **1892**, **1891**, **1890**, **1884–1880**, pa bodo vpoklicani v vojake na dne **10. oktobra 1916**. Vsi vpoklicani morajo nastopiti vojaško službo ob označenih dneh najpozneje do **11. ure predpoldne**.

Vzrok, zakaj so letniki 1866 do vštevšega leta 1871 vpoklicani že sedaj, je ta, ker namerava vojaška uprava vporabljati tudi tokrat te črnovojniške zavezance do nadalje samo za vojaško službo v zaledju in za etapno službo. Da je pa to omogočeno, je potrebno, da se nadomesti s temi črnovojniškimi zavezanci mlajše moštvo, ki se sedaj nahaja v zaledju in v etapnih prostorih in da se to mlajše moštvo, v kolikor je sposobno za službo z orožjem, pošlje na fronto.

Spremembe v vojaškem vodstvu.

Sedaj se da iz uradnih vojnih poročil tolle razbrati: Vrhovni poveljnik na ruskiem in francoskem bojišču je maršal Hindenburg, načelnik njegovega generalnega štaba je general Ludendorff. Na francoskem bojišču je bojna črta razdeljena v tri fronte: Najsevernejši fronti poveljuje vojvoda Albreht virtemberški, srednji bavarski prestolonaslednik princ Rupert, južnemu nemški prestolonaslednik Viljem. Na ruskiem bojišču je fronta razdeljena v dva dela: severna ima za poveljnika bavarskega princa Leopolda, južna našega prestolonaslednika Karola. Kdo je poveljnik naše rumunske fronte, se še ne ve. Bolgarsko-nemškim četam na Balkanu poveljuje nemški general Mackensen. Vsi drugi poveljniki so še prejšnji: nadvojvoda Evgen in general Boroevič proti Italijanom.

General Pflanzer-Baltin odstopil.

Poveljnik naše karpatske fronte proti Rusom, generalni polkovnik Pflanzer-Baltin, je iz zdravstvenih ozirov odstopil. Cesar mu je izrekel za njegove zasluge pohvalno priznanje.

Rumunsko bojišče.

Bulgarija ni bila presenečena, ko je stopila Rumunija ob stran četverosporazuma. Tam je organizirala vojna podvzetja proti novemu sovražniku, kar so sedaj izvemo, general Mackensen. Vse je bilo že pripravljeno, vse je bilo v redu, kakor pri stroju. Ko je prišla vojna napoved, je začel Mackensen marširati. Vzel je najprej ob morju mesta Kaliakra, Kavarna in Balčik, na suhem mesta Dobrič, Akkadiščar in par dni nato mesto Silištija. Večina Dobruče, ki so jo Rumuni ob koncu balkanske vojske vzeljali Bolgarom, je zopet v bolgarskih rokah. Nagli bolgarski uspehi so ovrgli vse rumunsko-ruske vojne načrte. Četverosporazumovi listi sami priznavajo, da je sedaj neprimerno več čet treba, ako hočejo Rumuni in Rusi izpeljati načrt, ki so si ga naredili za to vojisko.

Položaj na Sedmograškem je ta-le: Mesto Oršova ob Donavi je v rumunskih rokah. Dalje proti severovzhodu, t. j. pri mestu Petrovo (Petroseny) se vrše večji boji. Naši so se samo nekoliko umaknili proti severozahodu. Mesto Sibinj (Hermannstadt) leži v sredi bojne črte. S posebnim silo so se vrgli Rumuni na severni del sedmograške fronte. V gorovju Hargita in v Jurjevškem gorovju smo se tekom enega tedna umaknili za 8 do 10 kilometrov proti zahodu. Rumuni in Rusi skušajo doseči enotno fronto.

Trdujaya Tutrakan padla.

Zmagovita bolgarska armada je dne 6. septembra zavzela rumunsko trdnjava Tutrakan na desnem bregu Donave. Tutrakan leži 50 km južno-vzhodno od glavnega rumunskega mesta Bukarešte.

Bolgarsko uradno poročilo z dne 7. septembra pravi o zavzetju Tutrakana: Včeraj popoldne, dne 6. septembra, ob 2. uri 30 minut, je po ljutem boju padla nam v roke na drugi obrambni črti južno od mesta Tutrakan mostišču podobnai tatrakanska trdnjava. Vjeli smo 34., 35., 36., 40., 74., 79., 80. in 84. pešpolk, dva bataljona orožniškega polka, 5. havbični in 3. težki topniški polk. Zaplenili smo vso trdnjavsko artillerijo in veliko streliva, pušk, strojnih pušk in drugo vojno blago. Natančno število vietnikov se bo še le dognalo. Dozdaj smo našeli: 400 častnikov, med njimi 3 brigadni poveljniki, na plenu 2 zastav in nad 100 modernih topov; med njimi sta tudi tisti 2 bateriji, ki sta bili ukradeni leta 1913 pri mestu Ferdinandovo. Izgube Rumunov na mrtvih in ranjenih so velikanske. Veliko rumunskih vojakov je afonilo med divjim begom čez Donavo.

Tutrakan premagali topovi.

Po poročilih, došlih v Budimpešto, glede na padec Tutrakana opozarjajo, da je zopet priborilo zma-

go topništvo. Rumunska armada je upala prvočno, da bo premagala Bolgare že na predpolju trdnjave in jih prisilila, da se bodo morali umakniti; a ta up je šel kmalu po vodi, ker je pričel sovražnik obkoljevati in je prisilil rumunsko vzhodno in zahodno krilo, da sta se morala počasi umikati proti Tutrakanu. Dne 5. septembra so pritisnili Bolgari že na tatrakanske utrdbе; sovražno topništvo je storilo, kar je moglo, a ni bilo kos vedno ljutejšemu navalu bolgarskih čet. Rumuni so nato poskušali braniti utrdbе, ki so jih zadnje čase še bolj ojačili; a utrdbę za utrdbę je padla, dasi so se Rumuni hrabro borili in poskušali obupno odvrniti nesrečo. Kmalu se je pokazalo, da manjka Rumunom vsaka vojna izkušnja. Ko so zguibili Rumuni prve utrdbе, so se kar v krdelej udajali. Nesreča za Rumune je bila Donava, ki teče v več sto metrov široki strugi za trdnjava. Bolgarske baterije so namerile ogenj svojih težkih topov na reko; podrli so vse mostove; rumunskim četam nti bilo mogoče priti na drugi breg. Od treh strani obkoljeni, za hrbotom odrezani po reki od vsake zvezne, je morala rumunska armada tam položiti orožje.

Pri Tutrakanu utoril rumunski general.

Ko so padle prve tatrakanske utrdbе, se je hotel rumunski zborni poveljnik v Tutrakanu, general Besarabescu, kot prvi v čolnu rešiti na drugo stran Donave. Bolgarska artilerija pa je opazila bežečega rumunskega generala in je z dobro namerjenim strelovom čoln razbila. General je utoril v velikih valovih Donave.

Silištija padla.

Dne 9. septembra so Bolgari na svojem zmanjševitom prodirjanju v Dobruči zasedli mesto in trdnjava Silištija, ki leži 55 km vzhodno od Tutrakanu na desnem bregu Donave. V zadnjem balkanskem vojniski so Rumuni ugrabili Bolgarom Silištijo in jo na novo močno utrdili. Mesto šteje nad 15.000 prebivalcev.

Padeč Silištija – važen dogodek.

Najvažnejši dogodek zadnjih dni na rumunskih in tudi na vseh drugih bojiščih je, da so bolgarske čete zasedle trdnjava Silištija ob meji stare rumunske Dobruče. Ko je bil utrjeni kraj Tutrakan v nevarnosti, so poslali Rumuni iz Silištija eno divizijo ogroženi posadki na pomoč. Ta divizija je pa bila od Bolgarov poražena in vržena nazaj v trdnjava. Obenem se je bolgarsko in turško prebivalstvo, katemu se je pridružilo še več drugih nezadovoljnežev, uprlo ter napadlo s puškami, ki so bile vtihotapljene iz Bolgarske, vojaštvo in orožništvo. Ob utrdbah Silištije same ni več prišlo do bojev med rumunsko-ruskimi in bolgarskimi četami. Brez odpora so Rumuni popustili Bolgarom Silištijo, kljueč do stare rumunske Dobruče, kjer žive po veliki večini Turki in Bulgari. Obenem ogroža to hitro prodiranje Bolgarov železniško zvezo med Bukarešto in največjim rumunskim pristaniščem Konštančem. Od mostu čez Donavo pri Crnivodi so Bolgari oddaljeni sedaj še samo 70 km v zračni črti. Proti vzhodu in jugovzhodu se vrše silni boji severno od Dobriča. Bolgari so sedaj v poglavitem zasedli vse kraje, ki so jih morali v bukareškem miru odstopiti Rumunski.

Strah in trepet v Bukareštu.

Preko Stockholmia poročajo:

Vest o padcu Tutrakana in silno grmenje topov, ki se je slišalo v glavnem mestu Bukareštu, je povzročilo tam silno zmešnavo. Vse je v sredu zjutraj drvilo na ceste. Nekateri so domnevali, da je to streljanje znamenje pozdrava russkih čet, kmalu pa se je izkazala resnica. Vse je bilo potrto. Množica je drvila proti kolodvorom železnic, ki vodijo na sever, ter udrila v prostore. Z juga prihajajoči begunci so zvili zmedo. Pripravovali so, kako so celi rumunski oddelki utonili. Enega častnika, ki je v posebno važni zadaji dospel iz Silištija, je množica pohodila. Tri druge častnike so ljudje napadli in kamjenjali ter ubili. Za vlake so špekulantki kar javno prodajali vozne listke za visoke cene. Po cestah je začelo prebivalstvo bežati že popoldne iz glavnega mesta. Beg je trajal vso noč, peš in na vozovih, večina z ročnimi vozički. Telefon (glasovod) je prenehal delovati, samo generalni štab se ga je smel posluževati. Uradni krogi so presojali vojaški položaj zelo črnogledno. Ob 5. uri popoldne je bil ustavljen ves železniški zasebeni promet, ker je vojaštvo rabilo železnic. Nešteti vojaški vlaki so odšli proti jugu. Po noči pa so šli zopet posebni vlaki za civilno prebivalstvo na razne strani. Izpraznjenje glavnega mesta se je na ukaz oblasti že pričelo. Glavni stan je bil preložen v Ploiešti-Sinajo, vojaška uprava v Konštanču, narodna banka, notranje ministrstvo in upravne oblasti v Jaš. Zunanje ministrstvo je ostalo v Bukarešti. Poslaniki entente (četverosporazuma) so odšli v glavni stan. Zastopniki časopisja so morali na severno fronto. Orožništvo se je pomnožilo ter šteje sedaj petkrat toliko mož. kakor sicer, ker se boje nataje.

Sijajni čin oklopne vlake.

Budimpeštanski listi javljajo: Ne more se trditi, da bi gledali Rumuni na mir in varnost. V Bra-

sevu so se nahajale rumunske čete dejansko le endan, dasi je bilo vojakom dovoljeno, da smejo tri dni v mestu ropati. Po prvem dnevu že je rumunsko vojno vođstvo četam zapovedalo, naj zapuste mesto in se umaknejo v prelaze; v Braševu bivajo le rumunske prednje straže. Po izpraznitvi Braševa je ostalo v mestu še več železniških vozov bencina in petroleja. Naši so odpeljali na braševski kolodvor oklopni vlak po te vozove. Vlak je sijajno izvedel svojo nalogu in ni odpeljal le blaga, marveč tudi še veliko beguncev.

Rusko-rumunska vojna posvetovanja.

Petrograjski listi poročajo, da se vrše pod predsedstvom ruskega carja v ruskem glavnem stanu velika vojna posvetovanja, katerih se tudi udeležujejo visoki rumunski častniki. Vzrok posvetovanj je padec rumunskih trdnjav Tutrakan in Silištija, naglo prodiranje bolgarskih armad v Dobruči in počasno rumunsko prodiranje na Sedmograškem. Vsled naglega prodiranja Bolgarov so si v Bukarešti v velikih strahih. Rumunske oblasti zapuščajo rumunska podonavška mesta. Sežež rumunske vlade se preseli iz Bukarešte v Jaš. Tudi kraljeva obitelj je že pripravljena, da se preseli iz Bukarešte v Jaš.

Cetverosporazum se je zanašal na izdajstvo Bolgarov.

Agenti četverosporazuma so poročali svojim ministrovom, da namerava Bolgarija izkočiti iz četverosporazume. Car Ferdinand da bo odstopil, kraljevič bo pa izpeljal rusoljubno politiko v Bolgariji pod pogojem, da ostane velik del srbske Macedonije bolgarski in da se dovoli meja Enos-Midia. Rusoljub Gendarjev naj bi vstopil v vladu in kobil prestop s svojo osebo. V Londonu in v Parizu so res verjeli tem poročilom; presenetila jih je zato navdušenost Bolgarov za vojsko proti Rumuniji; še bolj jih je pa presenetil izvrstno pripravljeni vpad Bolgarov v Dobručo.

Rusko bojišče.

V Karpatih se bijejo luti boji za prehode na Ogrsko. Najhuje pritska ruska premoč na bukovinski meji ob rekah Črni Čeremoš, Cibol in Zlata Bistrica. Očividno se hočejo Rusi na tem prostoru striniti z Rumuni v Jurjevškem gorovju v skupno črto. V Vzhodni Galiciji se Rusi že celih 14 dni trudijo, da bi predri naš fronto pri Haliču ob Dnjestru (severno od Stanislava). Severno od Dnjestra so sicer potisnili naše čete od spodnjega toka Zlate Lipe na Gnilo Lipo, a njih načrt, presekati naš fronto in prodirati proti Stryju, se jim je izjavil. Dalje proti severu so večji boji pri mestu Brzezany in ob Stohodu.

Italijansko bojišče.

Na primorski fronti se pripravljajo Italijani na nove navale na naše postojanke vzhodno od Gorice. Sovražni artillerijski ogenj je na črte Tolmin-Gorica – Opatjeselo na naše postojanke zelo hud. Vojni poročevalci pravijo, da je to predznak italijanske ofenzive. Zanimivo je, da Italijani na fronti pred Trstom skoraj nič ne napadajo. Menda imajo načrt prodirati na Krasu in Trst obkoličiti tako, da bo nepoškodovan prišel v njih roke. To je račun brez krčmarja. Na Tirolskem ponavljajo Italijani svoje napade na celo fronto med Adižo in Astico.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču se nadaljuje angleško-francoska ofenziva ob Sommi in Mozi. V zadnjih dneh so angleško-francoske čete zavzele šest krajev. Za verdunsko predutrdbo Thiaumont se vršijo hudi boji.

Macedonsko bojišče.

Na macedonskem bojišču živahni artillerijski boji ob rekah Vardar in Struma. Četverosporazum še vedno zbira novih čet. Ker so se Bolgari močno zakopali, je stališče generala Saraila zelo težavno. Vrhovno poveljstvo vseh nemško-bolgarskih čef na Balkanu je prevzel general-feldmaršal Mackensen.

Turška bojišča.

Na kavkaškem bojišču prodira desno krije turške armade vedno bližje proti Erzerumu, kjer utegne priti do večje bitke.

V Mezopotamiji prodirajo Turki v dveh

smereh vedno dalje v Perzijo in ogrožujejo Tebris, glavno mesto severne Perzije.
Na ostalih bojiščih nobene spremembe.

Žene na vojsko gredo.

Uresničuje se načrt, da bodo Angleži uvrstili ženske med vojake. Pod vodstvom gospe Castelreath so izurili 4 stotnje žensk za vojaško službo in sicer za znamenilsko službo, za voditeljice letal in v kuhi.

Razne politične vesti.

Dne 9. septembra se je vršilo na Dunaju pod predsedstvom zunanjega ministra Buriana posvetovanje avstrijskih in ogrskih ministrov o gospodarskih vprašanjih, zlasti kako preskrbi prebivalstvo z živilim. Kakšni sklepi so se storili, še ni znano. — Zastopniki severnih držav, Danske, Švedske in Norveške, se zborejo dne 19. septembra v Kristianiji zoper k posvetovanju o skupnih zadavah. Tlači jih Angleška, ker jim omejuje trgovino. — Bolgarski kralj Ferdinand se je mudil v nemškem glavnem vojnem stanju, čemur pripisuje veliko politično in vojaško važnost. — Turški vrhovni vojni poveljnik in očenem vojni minister Enver-paša se je mudil v avstrijskem glavnem vojnem stanu, kjer se je sestrel z maršalom nadvojvodom Friderikom in načelnikom generalnega štaba generalom Konrad-Hecendorfom. Iz avstrijskega glavnega stana se je odpeljal Enver-paša v nemški stan. — Nemci si snujejo novo stranko, ki jo bodo imenovali „nemško delovno skupnost.“ Pristopilo ji je že 41 poslancev, večinoma mestni zastopniki. Sedaj bodo v nemškem državnozborskem klubu „Nacionalverband“ tri močne svobodomiselne skupine: agrarna stranka, radikalna stranka in „delovna skupnost.“ Da bi se naredila iz vseh treh strank ena edina, ki so jo mislili imenovati „Arbeitspartei“, se je ponesrečilo.

Ogrsko-hrvatski sabor.

Nadaljujemo poročilo o dogodkih v ogrsko-hrvatskem državnem zboru, ki ga objavljam na prvi strani.

V seji dne 12. septembra naznani finančni minister Teleski, da je nujno potrebna sprememba združnega zakona. Upa, da se ta sprememba kmalu uresniči.

Ker je za prihodnjo sejo dne 13. septembra določeno, da se nadaljuje posvetovanje o predlogu grofa Andrássyja, ki zahteva sklicanje delegacij, vstane grof Tisza in prosi, da se govorniki ozirajo na izredno važne narodne in državne koristi, ki bi znače škodo trpteli. Govorniki naj opustijo vse, kar bi si mogli nasprotniki razlagati kot slabost. Pričuje, da so soyražniki že dosedajne govore o zunanjji politiki izrabljali na ostuden način v svoje namene. Ministrski predsednik je pripravljen, dovoliti tajne seje, ako bi hoteli govorniki govoriti o stvareh, ki ne prenašajo javnosti.

Zopet opozarjam, da so oni, ki hočejo sedaj natenkat kot strokovnjaki govoriti o naši zunanjji politiki in armadnem vodstvu, samo Madžari. Poslanci drugih narodnosti, ki ne spadajo med gospoduječe narodnosti, so modrejši ter v sedanjih, ravno za Ogrsko nevarnih časih ne blebetajo o stvareh, ki jih naši soyražniki izrabljajo za svojo javnost.

Naše žrtve za domovino.

Dne 13. julija je izdahnil na italijanskem bojišču v okolini Arsiera-Asiaga vrlji mladenič iz Vrčjevesi na Murskem polju Anton Sever, zadet dva dni poprej od kosa granate v trebuh in v prsi. Po poročilu svojega tovariša Hrastnika je trpel grozne bolečine. Dne 3. septembra pa je po petmesečni skrajno mučni bolezni udano zaspal za večno mladenič Matija Potrč, kolarski mojster. Bil je zelo marljiv in spretan delavec. V vojaški delavnici v Gradcu se je prehadel in lotila se ga je sušica ter ga priklenila na bolniško posteljo. Zadnje mesece je bil mučenik v polnem pomenu besede. Edina tolažba mu je bila, da sta mu sestri in mati tako lepo stregli. — V ruskem vjetništvu v Taškentu je dne 20. maja umrl posestnik Franc Ros, doma iz Vrčjevesi na Murskem polju. Kmalu po mobilizaciji je prišel v Przemysl, od tam pri predaji v rusko vjetništvo, kjer je zaradi slabe hrane jel telesno pesati. Zapušča ženo in 5 malih otrok. Vsega skupaj je izčubila Vučja ves že 7 mož-mrtvih. — V ruskem vjetništvu je meseca aprila 1916 umrl przemiselski branilec Henrik Šerbinek, bivši gostilničar v Spielbergu. Rajni je bil iz znane vrlonarodne Šerbinekove rodbine v Svečini. — Na italijanskem bojišču je padel posestnik Janez Mikl, doma iz Selince ob Muri. Bil je naš zvest naročnik. — Na laškem bojišču je dne 18. junja padel 37letni orložniški stražmojster Franc Senekovič od Sv. Tomaz pri Ormožu. Padli je bil odlikovan s srebrno kolajno I. vrste in zasluzno vojno svetinjo na traku železnega

križa. Senekovič je bil zvest naročnik „Slovenskega Gospodarja.“ — Naš naročnik Josip Munda nam piše: Darovali so življenje na žrtvenik domovine dne 15. avgusta v evetu mladosti pridni mladenič Ivan Miklaužič od Sv. Tomaz pri Ormožu, Josip Vrisk od Novcev v Celju in Iv. Čuš iz Dornove pri Ptaju. — Dne 2. avgusta je padel na južnem bojišču naš naročnik desetnik Jožef Pukavec, doma iz Šardinja pri Veliki Neredeli. Bil je odlikovan z malo srebrno hrbstrošno kolajno. — Majhna okolina Košanca v župniji S. V. Vid pri Planini je dala na žrtvenik domovine že 7 mož in mladeničev. Med njimi so: M. Pajek, Alojzij Šeško, Anton Tanšek, Ivan Klađnik, Jakob Mraz, Ivan Zelič in Jakob Skoberne. — Iz Leskova se nam piše: Na italijanskem bojišču so padli iz Velike Varnice: Merc Jakob dne 6. junija na gori Boskon, Kožel Jožef dne 11. junija; iz Trdoboje: Vidovič Jožef, sin leskovskega občinskega predstojnika. Za vsem jih je dosedaj padlo 33 iz naše župnije. Odlikovan je Jozef Milošič iz Velikega Okiča s srebrno svetinjo in Matevž Bračič iz Spod. Leskoveca. — Županu v Dramačah je na laški fronti padel sin Jernej, vdomi Žnidaršič sin Matija, Cimermaneku sin Martin, Župancu sin Jožef, v Razboru posestnik Jakob Cmok. — Padel je častne smrte na južnem bojišču dne 16. junija vrl-naroden in delaven posestnik iz Skorina pri Šmartru ob Paki Franc Bizjak. Za njim žaljuže žena in 4 majhni otroci, kakor tudi nam ostane v vednem spominu, ki smo ga poznali. — Posestnikova sina Jurij in Janez Habinger, doma iz Ploderšnice pri S. Jakobu, sta šla k Bogu po zasluzeno plačilo. Zadeta sta bila oba od laške granate. Bila sta pridržna slovenska junaka. — Iz južnega bojišča je dne 1. septembra prišla žalostna vest, da je Škvor Filip od 87. pešpolka, doma iz Šodinec pri Veliki Neredeli, dne 28. julija bil težko ranjen od granate in je vsled dobljenih ran na prevozu v bolnišnico umrl. Dne 15. julija je še pisal zadnjic svojemu bratu, da je zdrav in je še želel „Slovenskega Gospodarja.“ Kot krojaški pomočnik je bil delj časa v Mariboru in Gradcu. Ostal je vedno zvest svojemu narodu. Star je bil še le 23 let. — Padel je dne 6. junija poddesetnik Janez Sušnik kot junak na gori Boskon na Laškem. Zadet je bil od sovražne krogle v glavo. Star je bil še le 20 let. Njegovo truplo je blagoslovljeno in pokopano na vojaškem pokopališču istotam. Doma je bil iz Šmarja pri Sevnici. — Padel je dne 15. avgusta junaške smrti za domovino narednik pionirskega oddelka Ivan Tratnik, doma iz Zadretja v Savinjski dolini, zadet od laške granate. Bil je takoj mrtev. — Na severnem bojišču je umrl junaške smrti Lovro Mulec iz Osek, župnija S. V. Trojica v Slovenski gor. Skoro leto dni je bil na bojem polju čil in zdrav. Dolgo so čakali onemogli stariši obvestila. Pričakali ga so in glasilo se je: „Vaš sin-edinec je mrtev.“ Rajni Lovro je bil tih, miren in kremenit značaj. Bil je eden najbolj delavnih odbornikov Mlašeniske Zveze in tretjedne skupščine. — Še le sedaj se je izvedelo, da je v ruskem vjetništvu dne 10. maja 1916 nemila smrt zopet pobrala hrabrega junaka in branitelja Przemysla Valentina Purgaj, posestnika v Gorjem Dolu pri S. Jakobu v Slovenski gor. Rajni je rad čital „Slovenskega Gospodarja.“ Purgaj je menda slutil, da se nikdar več ne povrne k svojim domačim. Rekel je, ko se je poslavljal od svoje družine in vzel svoj črnobarvan kovček: „Glejte! Tukaj je moja mrtvaška raken.“ Bil je vrl mož! — V enem tednu so došla v Dobje tri žalostna poročila: V boju proti Rusom je padel junaške smrti 42letni gospodar Franc Planko iz Paridola, oče treh malih otrok. V istem času je padel 40letni gospodar Jakob Arzenšek iz Jelc, oče štirih malih otrok, najmlajši je 1 teden star. Oba sta bila dne 15. avgusta pokopana v Pacieczni blizu Stanislava. Kakor sta bila dočrta soseda v življenju, sta si tudi tovariša po smrti. Dne 31. avgusta pa je padel v boju proti Lahom Franc Herkog, mladenič. Naknadno je prišlo še poročilo, da je od lanske Velike noči nogrešani mladenič Franc Gutek lani meseca aprila padel v boju proti Rusom. Dosečaj nam je vojska iz župnije pobrala že 35 mož in mladeničev.

Tedenske novice

Za novega vojaškega poveljnika v Sarajevu je imenovan podmaršal Ervin pl. Matanovič, bivši poveljnik v Gračcu.

Za vojnega kurata je imenovan č. g. Bogdan Lendovšek, kaplan v Vojniku pri Celju.

V katoliško cerkev je bil sprejet dne 20. avg. I. 15letni protestantovski mladenič Richard Rapoš iz Prevalj na Koroškem. Pri slovesnem obredu so bili ljudje do solz ganjeni.

Slovenski starši, dajte svoje otroke v slovenske šole! Čas je tukaj, ko se je treba staršem odložiti, kam bodo dali svoje otroke v šolo. Ta korak je velevažen za otroka kakor tudi za starše. Letos bo do večinoma matere odločevala, kam bodo šli otroci v šolo, ker so očetje na bojiščih. Obračamo se do vas, slovenske matere in vas prosimo, da pri izbira-

nju šol pred vsem vprašate svoje ljubeče materinsko srce, ali bo vaš otrok v šoli, v katero ga vpišete, tako vzgojen, da bo postal v poznejšem življenju zvestnes samovveri, ampak tudi v maternemu slovenskemu jeziku in da bo postal poštenjak skoz in skoz. Slovenski starši, posebno ve slovenske matere, vede, da peljete otroka, ko ga vodite prvokrat v šolo, v kovačnico njegove časne in večne sreče!

Spomnite se dijaških kuhinj! V naša mesta je zopet prišlo mnogo nadarjenih dijakov, za katere pa se ne morejo tako skrbeti, kakor bi morali. Draginja in pomanjkanje živil bo marsikateri brihtni slovenski glavici otežkočila učenje. Blaga slovenska srca, obračamo se do vas z milo prošnjo: Spomnite se dijaških kuhinj v Mariboru, Celju in Ptaju! Veliko dobro delo storite celemu slovenskemu narodu, ako pripomorete revnemu slovenskemu dijakom vsaj do skromnega kositca. Kdor more, naj daruje v ta namen živila ali pa denar. Še v pozni letih se bodo sedanji dijaki hyaležno spominjali darovalcev, ki so jim v teh trdih časih pomogli do končanja študij.

V srednje šole! Mnogo staršev se ne more odločiti, ali bi dali svojega sinčka v srednjo šolo ali ne. Kot prijatelji našega ljudstva svetujemo sledenje: Kdor ima več otrok in kdor ima dovolj sredstev, da lahko vzdržuje otroka v mestu, naj da svojega sinčka v gimnazijo ali učiteljische. Prav resno pa prosimo kmetske starše, naj ne dajo ravno najbolj nadarjenih otrok v srednje šole, ker takih rabi kmetski stan sam za svoj napredek doma. Tudi pri izbiranju srednjih šol naj bodo starši zelo previdni. Za naše slovenske dečke priporočamo slovensko-nemško nižjo gimnazijo v Celju, slovenske oddelke državne gimnazije v Mariboru in državno učiteljische v Mariboru. Za dekleta, ki se želijo izobraziti za učiteljice, priporočamo žensko učiteljice č. šolskih sester v Mariboru. Kdor pa bi hotel svojega sina izobraziti v gospodarskih rečeh, naj ga vpiše v deželno kmetijsko šolo v St. Juriju ob južni žel. Na vseh teh zavodih se še bodo gojenici sprejemali, a treba je hiteti, ker se poduk začne že te dni. Žal, da nam ravnateljstvo deželne kmetijske šole v St. Juriju ni naznalo, kedaj se bo pričel pouk na tamošnjem zavodu.

Slovenski narod bo rabil v resnih časih, ki so pred nami, mnogo izobraženih mož v vseh stanovih, radi tega je treba, da skrbimo prav pridno za naraščaj slovenskega razumništva.

Celjska gimnazija. Vpisovanje v I. razred o. kr. samostojnih gimnazijskih razredov s slovenskim in nemškim učnim jezikom v Celju se bo vršilo dne 16. septembra od 8. do 9. ure dopoldne v poslopju slovenske gimnazije, v druge razrede pa dne 18. t. m., od 8. do 10. ure dopoldne.

Vpisovanje na ženskem učiteljische č. šolskih sester v Mariboru. Na cesarja Franca Jožeta I. jubilejnem učiteljische č. šolskih sester v Mariboru je vpisovanje za Šolsko leto 1916-1917 dne 15. septembra od 8. do 12. ure dopoldne. Sprejemni izpit za I. letnik se začne dne 15. septembra ob dveh popoldne, ponavljajalni izpit so pa dne 16. septembra, ob 8 uri zjutra. Dne 19. septembra je slovesna Šolska sveta maša.

Srebrni zasluzni križec s krono na traku hrbrostne svetinje je dobil stražmojster 3. trenske divizije Karol Korošak od Sv. Jurija ob Ščavnici.

Osem sinov v vojski. V Kozjeku hiš. štev. 28, občine Ceršak, živi Magdalena Cvilak, mati devetoro sinov, od kajih je osem na bojišču: Karol rojen leta 1877, Janez 1879, Alojzij 1880 (v ruskem vojnem vjetništvu), Ludovik 1881, Rupert 1882, Franc 1883, Rudolf 1884 in Anton 1893; najmlajši sin je sedaj v 17. letu svoje starosti. Podpora komisija je ženi pripoznala postavno določeno podporo 77 vinarjev nadan, kar pa pri sedanjih draginjskih razmerah gotovo ne zadostuje in mora žena pomanjkanje trpeti. Vsekakor bi bilo želeti, da bi pristojne oblasti ukrepile potrebljene korake, da bi tej zasluzni materi došla izdačna pomoč.

Nagrade za pridne posle. Okrajna glavarstva so naznana občinskim uradom, da se bodo tudi letos za pridne posle, viničarje in druge uslužbence iz cesar Franc Jožefove ustanove štajerske hranilnice dajale ustanove. Prošnje se morajo poslati do dne 10. oktobra na okrajna glavarstva. Prošnji se mora priložiti gospodarjevo spričevalo, da prosilec na manj 25 let služi pri enem gospodarju, posestvo knjigo in potrdilo občinskega urada, da je prosilec res omenjeno število let služil pri dotedni hiši ali pri enem in istem gospodarju.

Velika nesreča v Trbovljah.

Trbovlje, 9. septembra. V našem rudniku se je dne 6. t. m., ob 2. uri zjutraj, zgodila grozna nesreča. Goreči plini so zasačili oddelek rudarjev pri njihovem delu, kajih žrtve so ti postali. Najprej se je govorilo, da so trje rudarji mrtvi, njihovo število pa postaja večje; do 1. ure popoldne so spravili deset nesrečnih žrtv v mrtvašnico, eno položili doma na mrtvaški oder, dve pa v bolnišnico, kjer jima še skušajo rešiti življenje. Ponesrečencev ni mogoče spoznati. Došla rudarska

komisija skuša rešiti, kar je še mogoče rešiti. Dosej so znana imena sledečih ponesrečencev: Vrabič Martin, Vrabič Jožef (sin prvega), Ban Franc (1.), Grabnar Anton, Zaverl Franc, Hribar Franc in pa Dernovšek Franc. Med ponesrečenimi je pet oženjenih, ki zapuščajo žene in skupno 16 otrok. Težko ranjeni so štirje in sicer: pažnik Janez Levc in rudař Janez Gačnik, Franc Smrk in Ignac Bezovšek, a več jih je pa tudi lahko ranjenih.

Preiskava je dognala, da se je nesreča v našem rudniku zgodila brez tuje krivde. Pod ruševinami rova je našla komisija namreč tudi varnostne svetilke ponesrečenih delavcev. Pet svetilk je bilo popolnoma razbitih, dve pa sta bili tako razdejani, da je bilo jasno, da so bile takozvane varnostne mrežice zanjih pred razstrelbo odstranjene. Baš vsled tega je mogel razstrelivni plin do plamena svetilk, kjer se je vžgal. Zdi se torej, da sta dva izmed ponesrečencev hotela svetilki popravljati, morda plamen, ki je postajal vsled pritiskajočega plina vedno slabšeji, zoper zvečati. Preiskovalna komisija je prišla do prepričanja, da je nesrečo pripisati neprevidnosti enega ali več izmed ponesrečencev. Z vso gotovostjo se seveda take stvari pač ne dajo dognati.

Govorica, da se razven sedmih že navedenih rudarjev nahaja pod kamenjem še eno truplo, se je na srečo izkazala za neutemeljena. Mladega Vrabiča so rešitelji še živega, akoravno grozno razmesarjenega, izkopali iz zasufega rova. Bil je pri polni zavesti in njegove zadnje besede so veljale ubogi mlađi ženi. Takoj nato je izdihnih.

Pogreb nesrečnih žrtev se je vršil v petek, 8. t. m., ob 4. uri popoldne, ob velikanski udeležbi občinstva. Na ukaz c. in kr. vojaškega vodstva v Trbovljah so se zbrali delaprosti rudarji, katerih število se ceni precej preko tisoč, pred šolo na Vodah. Z godbo trboveljskega društva rudniških pažnikov in delavsko godbo na čelu, se je pomikal veličasten izprevod, katerega se je udeležilo tudi službe prosto vojaštvo v popolni opremi, potem zastopniki generalnega ravnateljstva rudnika v Trbovljah s številnimi uradniki, orožništvo, društvo rudniških pažnikov v Trbovljah, rudniška požarna bramba itd. ter mnogo drugega občinstva proti Trbovljam. Na mostu pred mirodvorom, kjer je bilo postavljenih šest z venci svežih cvetlic okrašenih krst, so pričakovali sprevod preč. gg. duhovniki, župan g. nadzornik Vodušek z občinskim odborniki ter ogromna množica ljudstva. Po običajnem blagosloviljenju mrtvih se je pomikal sprevod pred cerkev, kjer so se vršile pogrebne molitve in se je vrnih sprevod na mirodvor. Zemeljske ostanke ponesrečenih so položili k večnemu počitku v skupen grob zraven leta 1905 ponesrečenih šestih rudarjev. V tih jami spijo oče in sin, tovariši poleg tovariša, združeni v smrti, kakor so bili združeni v delu. Ob grobu, na katerega se je položilo mnogo vencev, je imel preč. g. župnik Časl gulinjiv govor. Ko je še v imenu rudniškega ravnateljstva g. inženier Krassnig v slovo povedal par umestnih besed, zaključili so č. gg. duhovniki z običajnimi molitvami ob spremeljanju obeh godb pogrebne svečanosti. Sedmega ponesrečenca Franca Dernovška pa so tovariši prenesli v Zagorje, kjer je bil isti dan pokopan ob obilni udeležbi.

20vinarski nikljasti novci pridejo iz prometa. Nikljasti novi po 20 vinarjev ostanejo v prometu samo do dne 31. decembra 1916. Pri državnih blagajnah se jih bo sprejemalo še do dne 30. aprila 1917. Ker rabi vojaška uprava mnogo kovin za vojaške namene, se naj nikljasti drobiž, kolikor mogoče oddaja bankam in davkarjam. Namesto nikljastega dobimo več železnega drobiža.

Poštne nakaznice za vojake na bojišču. Od 11. septembra nadalje se sme pošiljati denar po poštnih nakaznicah vojakom na bojišče in vojaškim osebam vojne mornarice. Od 11. septembra nadalje se pa ne sprejemajo za ebna denarna pisma vojakom na bojišče in vojaškim osebam mornarice. Po poštnih nakaznicah je dovoljeno pošiljati vojakom na bojišče nakaznice do zneska 100 kron. Poštne ležeče, brzjavne ali eksprese poštne nakaznice niso dovoljene. Pristojbine so iste, kakor v notrajnjem prometu. Na prednji strani odrezka se mora napisati popolno ime odpošiljalca, na zadnji strani odrezka pa popolno ime prejemnika. Na odrezkih so tudi dovoljena kratka obvestila o namenu poslanega denarnega zneska. Kaka druga pismena obvestila niso dovoljena. Reklamacije so dovoljene v roku do 6 mesecev.

Vprašanja na poizvedovalni urad Rdečega križa. Poizvedovalni urad Rdečega križa za ranjene, padle ali pogrešane na Dunaju naznana, da pisme na vprašanja na omenjeni urad niso poštne proste. V zadnjem času se dogajajo slučaji, ko se poslužujejo svojci ranjenih, padlin ali pogrešanih pri pismenih vprašanjih na omenjeni urad navažnih vojno-poštnih dopisnic, ki niso opremljene z zahtevanimi poštnimi znakami. Tudi ni dovoljeno se posluževati takozvanimi poštne prostimi dopisnic (4 v komad) kadar se jih rabi za dopisovanje z vojnimi vjetniki. Da se temu odpomore, se določa, da se morajo posluževati svojci ranjenih, padlin ali pogrešanih vojakov. Dopisnic, kakor se dobijo na poštnih uradih in ki nosijo naslov: Poizvedovalni urad Rdečega križa, Dunaj, VI., Dreihufeisengasse 4.

Gospodarske novice.

Se enkrat: Sušite sadje! Po zimi in na spomlad bo malo kruha. Za lačni otročji želodček je najboljši način za kruh suho sadje. Slovenske gospodinje: Sušite prav pridno češplje, jabolke, hruške in breskve!

Kaj je s sadjem ob državni cesti? Na razna vprašanja, kaj je s sadjem ob državni cesti, odgovarjam, da je vse letošnje sadje kupil erar in torej ne bo licitacije.

Nabirajte gobе! Po zadnjem deževju se najde v gozdovih prav mnogo gob. Nabirajte jih pridno in sušite za zimo!

Nakupovanje vina. Vodstvo deželne vinske kleti v Eggendorfu pri Gradcu nam naznana, da kupi vsako množino vinskega mošta. Več v današnjem oglasu med inserati.

Nabirajte bukavico in želod. V naših bukovih in hrastovih gozdovih sta letos bukavica in želod kai dobro obrodili. Ker povsod primanjkuje namizne olja, bi se zlasti letos prav dobro izplačalo nabirati bukavico, iz katere se, kakor znano, izdeluje zelo okusno in zdravo olje. Iz 100 litrov bukavice se more napraviti 18 litrov olja in če se računa, da stane že dandanes 1 liter namiznega olja 12 do 14 kron, bi se zlasti letos prav dobro izplačalo nabirati bukavico; vratutega so pa še tudi odpadki izborna svinjska piča. Zelo važno bo letos tudi nabiranje želoda, ki daje skuhan izborno in tečno svinjsko pičo. Koliko želoda gre v nič v naših gozdovih, ko je vendar znano, da vsebuje 1 liter posušenega želoda toliko redilnih snovi, kakor pol litra rizi. Ker bo letos šla trda za pičo, se priporoča, da letos v jeseni zlasti otroci prav pridno nabirajo želod in ježico (knoper), katero plačujejo usnjari po 12 do 18 vin. kilogram.

Popis živine. Vlada je odredila popis goveje živine, prašičev, ovac in koz po stanju z dne 10. septembra. V mariborskem okraju glavarstvu se je začelo popisovanje, ki se mora vršiti od hiše do hiše, dne 10. septembra. Glavarstvo zahteva, da občina celoten popis dospoše glavarstvu vsaj do dne 25. septembra t. l.

Ovje meso. Na Štajerskem so določeni trije brezmesni dnevi, t. j. pondeljek, sreča in petek. Namestnija je odredila, da se sme v sredo zavživati ovje meso.

Nakupovanje telet. Dosedaj je bilo dovoljeno prsto nakupovanje telet, starih manj kakor 6 mesecev, od hiše do hiše. Izšla je nova namestniška načrta, ki določa, da je odslej prepovedano prsto nakupovanje telet, starih tudi manj kakor 6 mesecev od hiše do hiše. Sedaj veljajo za prodajo telet vsake starosti ista pravila, kakor pri prodaji druge živine.

Karte za mast. Vodja notranjega ministrstva je dovolil uporabo maščobnih snovi 120 gramov za maščobne izdelke in jedilna olja, oziroma 144 gramov za surovo mast in za težke delavce 150 gramov za maščobne izdelke in jedilna olja, oziroma 180 gramov za surovo mast. Uradne izkaznice bodo imele za vsak teden 6 odrezkov in ker se bodo izdajale za 4 težne, vsega skupaj 24 odrezkov. Na en odrezek torej pride za težkega delavca 25 gramov maščobnih izdelkov in jedilnega olja ali pa 30 gramov surove masti in za vse druge osebe 20 gramov, oziroma 24 gramov. Izkaznice za težake bodo zaznamovane s črko S.

Najvišje cene za češplje. Izšla je ministrska odredba, po kateri so se določile najvišje cene za suhe, sveže in kuhané češplje. Najvišja cena za sveže slabejše češplje je 18 K za 100 kg, za namizne češplje pa 24 K. Za suhe češplje veljajo sledeče cene: I. vrste 104 K, II. vrste 100 K, III. vrste 95 K, in IV. vrste 65 K; za češpljevo kašo (povidl) 120 kron. Cene veljajo na licu mesta, kjer se je blago pridehalo.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žalcu ni bilo v pretekli dobi nobenega popraševanja po tujem hmelju lanskega pridelka, a letosnjega hmelja pa še ni prišla nobena množina na hmeljski trg. Cene za tuj hmelj lanskega pridelka so zopet nekoliko padle in se se gibale med 40 do 60 K za 50 kg. V Savinjski dolini je bilo pomanjkanje delavev, ki bi obirali hmelj, zelo občutno, vsled česar se je hmeljska trgačev za nekoliko zakasnila. Pozni hmelj v Savinjski dolini je izborne kakovosti, toda malo ga je letos. V Savinjsko dolino je že prišlo več hmeljskih nakupovalcev. Sulio vreme je pač bilo zelo ugodno za hmelj, oviral je pa rast ajde, repe, korenja in drugih jenskih poljih pridelkov.

Vsled suše na mnogih krajih že zdaj primanjkuje živilske krme. Nekateri gospodarji so živino že odpordali. Še je čas, da poberemo prav vse, kar živila uživa. Po našem nasvetu so tuintam začeli po gozdovih kosit in žeti travo. Na stotisoč centov dobre trave je še zdaj v gozdovih. Nočen pameten gospodar ne bo nevoljen, če v sedanjih stiskah kak revo v gozdu travo pospravi. Tudi koruzna steba se dajo vsa dobro pokrmiti. Veliko premalo smo pa odslej porabili krompirjevino. Veleposestnik in parni mlinar Albert Rulav poroča, da pokrmi prav vso krompirjevino goveji živili. Kmetom popisuje svoje ravninan tako-le: Suho krompirjevino sem razrezal v rezanico. To rezanico sem spravil v kotel ali brzoparljak in pridejal na 100 kg krompirjevine pol kilograma živilske soli. To se izpari, ne izkuha. Po parjenju sem vodo odtočil in dal napravljeno krmo kravam. Precej, ko so prinesli izparjeno krompirjevino v hlev, so postale krave pozorne na prijeten vonj

te krme. Vsaki sem dal njeni del in kar bliskoma je vsajka vse použila. Drugi dan sem dal ravno na ta način še enkrat toliko z istim uspehom. Dal sem je tudi teletom, ki se po njej dobro debelijo. Zoprni okus, ki ga ima krompirjevina, odvzame parjenje in pridejana sol. Krompirjevina naj se pred kopanjem, ko je še malo zelena, poižruje in posuši. Zadostuje pa tudi pri kopanju, da je manj dela. 1 cent take krompirjevine zadeže za 2 centa dobrega sena. Krmil napravljena po danem navodilu, je gotovo živili neškodljiva. Zakaj bi ne poskusili tudi s krompirjevino, ki se navadno po njivalih sežge?

Cokle. Povsod so ljudje začeli rabiti cokle. Najboljše in najcenejše, kar smo jih dosedaj videli, izdeluje oddelek c. kr. namestništva v Gradeu. Načinčni naslov je: Hauptkanzlei der k. k. Statthalterei für Abgabe Billiger Bedarfsartikel, Graz, Burggasse 2, II., Stock. — Zadost bi bilo, če v vsaki kraj ene pridejo, ker bi jih po kmetih ob deževnih dneh ali pozimi prav lahko naredili.

Konji in vojska. Pri zadnjem štetju so našeli v Avstriji 1,802.898 konj, na Ogrskem in Hrvatskem 2,173.449, skupno 3,976.497, z bosanskimi vred jih je pa bilo 4,198.478. Dozdaj so dali kmetje za vojno uporabo nad 1 milijon konj, seveda najboljih in najkrepkejših, torej dobro četrtnino. Iz naših krajev jih je šlo veliko več kakor četrtnino. Konji za vojsko so stali najmanj 1000 milijonov kron. Nekaj let truda bo že treba, da pridemo nazaj na prejšnje število. Leta 1913 je bilo v Avstriji 16.051 državnih in 67.715 zasebnih žrebcev. Pred vojsko je država posebno pospevala težke konje. Belgijске žrebce so imeli za kraje, kjer niso imeli nobene posebne pasme, ampak neko mešanico iz vseh vetrov, kakor pri nas. Rabili so tudi oldenburške, ki so težji kakor naši navadni konji, in plemenite angleške. V naših krajev si kmel sam ne more došti pomagati. Kakoršne žrebce nam država pošlje, h takim se morajo kobile voditi. Priznati pa moramo, da smo imeli v zadnjem času veliko res lepih živali, po katerih se je domača konjereja izdatno izboljšala. — V sedanji vojski se težki konji niso posebno obenesli. Težki belgijski konji vlečjo korakoma veliko fežo, če je pot dobra in trda. Toda v vojski je treba večkrat tren in veliko težo premikati po najslabših potih. Belgiji so se v Galiciji in Srbiji prav slabo obenesli. Zato bo država po volski pred vsem podpirala rejo naglih in vendar močnih konj. Najbrž bo prišlo v naše kraje še več arabških žrebcev. Če bo država pred vsemi drugimi boljlahke in vendar močne konje kupovala, se bodo tudi najboljše prodali. Pripravimo pravočasno dobro blago!

Razne novice.

Padel v 28 m globok studenec. Velika nesreča v Kostrivnici se je pripetila dne 31. avgusta ob 11. uri zvečer. Prišel je delavec Josip Kitak iz Rogaške Slatine pozno zvečer popravljati v kostrivniški "Kraljev vrelec" pri Podplatu. Vrelec je globok 28 m, notri je bilo še polovico kisle vode, pokvarili so se zleti. Stopil je na lestvo, na katero se more v takem nevarnem položaju vedno privezati, a je baje odklonil, češ, saj ne grem sedaj prvič notri. Spustili so prostega notri, češ nekaj minut so ga vprašali, ali naj ga že ven potegnejo; odgovoril je, da naj ga pusti pri miru, da hitro izgotovi. Kmalu nato pa že zavpije "Jezus, Marija!" Slišal se je plusk vode. Hitler začeno vleči ven, a prišle so le prazne lestve iz vrelca. Ker je bilo še toliko kisle vode in niso imeli pripravnih strojev, da bi vodo spravili ven, niso zmagli ponj. Delali so s sesalko notri od 31. avgusta 11. zvečer, pa do 2. septembra 12. opoldne. Šele tedaj, ko so vso vodo spravili ven in napolnili vrelec s potrebnim zrakom, so mogli do njega, da so ga spravili ven. Nesrečni Kitak zapušča mlado ženo in enega otroka.

Nevarni otrobi iz Rumunije. V zadnjih tednih pred izbruhom vojske med Avstrijo in Rumunijo je Rumunija prav rada prodajala otrobe v Avstrijo, in zlasti v Nemčijo. Na več krajih se je sedaj opazovalo, da je poginilo v Avstriji in Nemčiji zelo veliko svinj, katerim so pokladeli otrobe iz Rumunije. Oblasti sedaj skrbno preiskujejo otrobe iz Rumunije, da se dožene vzrok, vsled katerega je zbolelo in poginilo toliko svinj. Dotlej pa oblasti priporočajo, da se naj ne pokrmi rumunskih otrobov.

Odlikovanje afriškega kralja odklonil. Pariški trgovec s slonovo kostjo Duplessis je imel živalino kupčijo s slonovo kostjo z nekim afriškim kraljem v Sudanu. Sudanski kralj se je hotel izkazati pariškemu trgovcu zato hvaležnega in mu je podelil takozvani red „Labaksi-Tapo.“ Duplessis se je podal pol veselja nad odlikovanjem na komisijo za redove in je prosil, ako sme sprejeti in nositi podeljeno mu odlikovanje. Predsednik komisije mu je dal to začedno dovoljenje ter ga vprašal, če li mu je znano, kakšen je ta red. Trgovec mu je odgovoril, da je to odlikovanje lep zlat prstan z verižico. Predsednik komisije je nato obrazložil trgovcu, da se mora natanko ravnavati po pravilih tega reda in ga mora nositi tako, kakor ga nosijo s tem redom odlikovani v Afriki in sicer tako, da se mu predere nos in v tisku skozi nos slično, kakor se nosijo uhani. Gizdavemu Francucou seveda to ni nikakor ugajalo in je odklonil podeljeni mu red.

Nekaj o zlatu. Ljudje so se vedno zanimali za zlat, dasi morda še nikoli tako kot sedaj. Zato nastaja vprašanje: Kje so velike množine zlata, ki so

bile nekdaj v prometu? Vedno je bilo zlato med ljudmi — kam je torej izginilo? Kje so zlati novci Cesarja in Aleksandra? Kje so neizmerni zlati zakladi Darija? Za časa rimskega cesarstva je bilo v Rimu več zlata v prometu, nego ga je sedaj na celiem svetu. Od te velikanske množice obdelanega zlata se je ohranil samo majhen del pod zemljo in lavo. Kam je prišlo ostalo? Gotovo je, da je v grobnicah se sedaj mnogo neizkopanega zlata in da so še vedno marski skriti veliki zlati zakladi. Zlati denar se pa tudi hitro obrabi, ker je zlato mehka kovina; če je zlato v prometu, se počasi, neopazno kruši in ga je vedno manj. Tisto zlato, ki odpada, se izgublja kot izredno droben prah v zemljo. Zlati prah prenaja tudi v morje in se meša s pšenk oceanov. Ko bi se osušila morja, bi odkrili nove zlate rudnike.

Dopisi.

Maribor. Preteklo nedeljo je padel na levem bregu Drave pri Mariboru v visoko narastlo Dravo širiletne Karol Prelog iz Maribora. Da bi ga rešil iz vode, je skočil v Dravo nek nadporočnik, toda bilo je že prepozno, deček je izginil v valovih. Njegov oče se nahaja na fronti.

Sv. Barbara pri Mariboru. Umrl je mladenič Janez Krajnc, sin cerkvenega ključarja. Umrl je po dolgotrajni bolezni, katero je potrepljivo in Bogu v danu prenašal. Star je bil še le 20 let. Previden je bil s sv. zakramenti za umirajoče. Bodil mu domača zemlja lahka!

Hoče. Mladenič Karol Berdnik iz Pohorja piše iz ruskega vjetništva svojim domačim: Srčno pozdravim vse domače, sosedine in znance. Želim Vam, da bi zdravi dočakali naše veselo svidjevje v dragem domačem slovenskem kraju. Dragi starisci, veliko trpite, ali pomoči sedaj ni. Če voljno trpimo in v Boga zaupajmo, pa bomo uslušani. Vsega je enkrat konec, pa še bo ta vojska enkrat končana.

Sv. Marija ob Pesnici. Dne 5. septembra sta naša velika zvonova vzela slovo od nas faranov. A predno so ju vzeli z zvonika, nas sta še zadnjikrat žalostno klicala iz visoke line. Zvonova nista učakala, da bi zapela veselo pesem miru, temveč poslovila sta se od nas, kakor je zahtevala vojaška oblast. A ostała sta nam še dva majhna zvonova.

Jarenina. Zadnje deževje je napravilo na grozdju ogromno škodo. Pošip, žlahtnina, silvanec, muškat in druge žlahtne vrste grozdja so spokale in sedaj vidimo, da celi grozdi rjave. Po nekaterih vinoigradih je spokalo najmanj ena četrtnina grozdja. Škoda je izvredno velika. Vinski meštarji obljubujejo za sveži vinski mošt 1 K 40 v do 1 K 80 vin. Ljudje so previdni in ne prodajajo, ker bo vina zejo malo in kar ga bo, bo zelo dobro.

Vučja ves. V rusko vjetništvo je prišel že dne 4. julija jurist, kot vojak praporščak Alojzij Heric. Piše iz Kijeva, da je sicer zdrav, stalno bivališče pa tam ne bo.

Sv. Križ na Murskem polju. Dne 28. avgusta smo spremili k večnemu počitku pridno gospodinjo in blago mamq Alojziju Rantašu iz Bunčan, mater vlc. g. minorita, sedaj vojnega kurata v Bosni, o. Ljudovita Rantaša. Starejši sin Milhael, kmet na domačiji, je istotako pri vojakih. N. v m. p.!

Središče. Dolgo že jih ni med nami, daleč po bojnih poljanah so razkropljeni, ki so ustavili pred 5 leti naš Orlovski odsek, petletnico pa hočemo v nedeljo, dne 17. septembra, slaviti mi, ki ga osnovali nismo. „Ne opustite!“ je bila oporoka poslavljajočih se bratov-vojakov. V duhu te oporoke bomo imeli to nedeljo predpoldne v cerkvi času primerno pobožnost, popoldne po večernicah pa bo slavnostni shod v zborovalni sobi č. g. provizorja Lončariča. Vsi prijatelji dobrodošli! Nazdar!

Hum pri Ormožu. Dne 3. septembra je umrla vrla 49letna žena in posestnica Eva Sever. Rajna je bila vzor prave slovenske matere. Svoje otroke je vzgojila v pravem verskem in slovenskem duhu. Naš „Slovenski Gospodar“ in drugi slovenski listi so imeli v Severjevi hiši vedno svoj odličen prostor. Mož in sin sta oba pri vojakih, hčerkki pa sta edini ostali na domu. Pogreba se je dne 5. t. m. udeležilo obilo občinstva. Svetila vrli slovenski materi večna luč!

Sv. Marijeta na Dravskem polju. Od okrajnega glavarstva v Mariboru se nám je naročilo, da moramo letos namesto v Račje pa v Maribor zrnje voziti. To nam dela velike stroške in zamudo časa, in ker skoro nične nima konj, nas vožnja veliko stane. Zgubimo pa pri tem tudi mnogo dragocenega časa, in prosimo okrajno glavarstvo, da smemo zopet v Račje, kamor imamo zelo blizu k tamošnjemu komisjonarju zrnje oddajati.

Novacerkev. V Malih dolih se je zgodila pri Videmšku, p. d. Tomažu, velika nesreča. V soboto zvečer, dne 2. septembra, je naenkrat nastal ogenj, nične ne ve kako. V krafkem je bilo troje poslopij uničenih: hiša, parna in kozolec. Rešili so samo živino in obleko, vse drugo, tudi žito in krma, je zgorelo. Gospodar Matija Videmšek je hotel vozove potegniti izpod gorečega kozolca; ta pa se udere in gorča streha pada na njega. Revež je dobil strašne opekljene na celiem životu, tako da je drugi dan, v nedeljo, umrl. Dva njegova sinova sta pri vojakih. Eden je ravno isti dan pred nesrečo prišel domu na dopust. Bog tolazi ubogo družino!

Dramlje. Na post pred Vnebovzetjem se je povozil in dne 17. avgusta umrl edini lončar Fr. Vok,

na Vnebovzetje pa je umrl stari šentiljski krčmar Tonač. Bog jima daj večni mir!

Družmirje. Žalostni sprevođ se je pomikal dne 13. avgusta iz Novakove hiše, ko smo nesli k zadnjemu počitku rajno gospodinjo Marijo Dermol. Nad dve leti jebolehalo na neozdravljeni bolezni. Komaj 34 let stara, je morala zapustiti petero malih otrok in žalostnega moža, kateri že od prve mobilizacije zvesto služi cesarju in se sedaj bori zoper Italijane. Marsikdo se je vprašal: Kako bo sedaj? Gospodar je na vojski, ona v grobu, doma pa mali otroci in 70 let stara mati; poleg tega pa obširno posestvo. Kakor junaki na bojnem polju, tako neomagljivo premagujejo vrle žene in mladenke vse težave. Slava vremu našemu ženstvu! Rajnici pa podeli Bog večni mir!

Laško. Častilci sv. Mihaela! Pri Sv. Mihaelu nad Laškim se obhaja letos šentmihelska nedelja dne 24. septembra, t. j. 15. nedeljo po Binkoštih. — Pridite počastit sv. Mihaela!

Trbovlje. Igra »V Ljubljano jo dajmo«, katero je priredil dne 3. t. m. telovadni odsek »Orel«, je dobro vpela. Rdečemu križu se bo jahko poslala i pa sveta dnarja. Ker mnogi niso dobili prostora, se bo igra dne 17. septembra t. l. ob 4. uri popoldne v Društvenem domu ponavljala, koje čisti dobiček je zopet namenjen Rdečemu križu. Cene vstopnic kakor zadnjic: sedež na galeriji 1:20 K, parterni sedež I. vrste 1 K, II. vrste 80 vin, stojische 50 vin. Po predstavi šaljiva pošta, tamburanje, prosta zabava. Z ozirom na blagi namen prireditve vabi odbor k obilni udeležbi.

Zadnja poročila, došla v četrtek, 14. sept.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 13. septembra.

Uradno se razglaša:

Rumunsko bojišče.

Položaj nespremenjen.

Rusko bojišče.

Skupina generala kavalerije nadvojvođe Karola: Enoten veliki napad Rusov proti naši karpatski fronti med krajema Smotrec, južnozahodno od kraja Žabje in Zlato Bistrica se je izjavil ob hrabrem odporu branilcev. Sovražnik je imel zelo velike izgube. V Vzhodni Galiciji nobenih dogodkov.

Skupina maršala bavarskega princa Leopolda: Poleg zmernega artilerijskega in minskega ognja nič posebnega.

Italijansko bojišče.

Ob soški fronti se sovražni artilerijski ogenj načaljuje. Med Adižo in dolino Aspah je nastal precejšen mir.

Balkansko bojišče.

Ob Bojuži od časa do časa živahne pruske. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer podmaršal.

Dogodki na morju.

V noči od 12. na 13. septembra je oddelek pomorskega zračnega brodovja obmetaval železniške naprave in vojaške stavbe v Červinjanu s številnimi bombami. Nastala sta dva velika požara, sršita razstrelba in bombe so večkrat zađele v polno. Drug oddelek je napadel v isti noč vojno pristalnice v Benetkah in večkrat dobro zadel z bombami. Obba oddelka sta se kljub srditemu obstreljevanju nepoškodovana vrnila.

Mornariško povestvo.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berlin, 13. septembra.

Francosko bojišče.

Fronta generala-feldmaršala prestolonaslednika Ruperta bavarskega: Severno od reke Somme je izbruhnila v novič bitka. Naše čete se nahajajo med Comblesom in Sommom v težki borbi. Francozi so vdrli v Bouchevnes. Na obeh straneh reke se nadaljujejo artilerijski boji z veliko srditostjo.

Fronta nemškega prestolonaslednika: Desno od Moze se izjavili francoski napadi na ozemlju pri Thiaumontu in v globeli pri Souville.

Rusko bojišče.

Fronta princa Leopolda bavarskega: Položaj je nespremenjen. Manjši ruski sunki so bili odbiti severno od izliva reke Dret in pri Garbunovki, severno-zahodno od Dvinskega.

Fronta generala kavalerije nadvojvođe Karola: V Karpatih so nadaljevali Rusi enoten sunek množine čet na fronti Smotrec južno-zahodno od Žabje notri do Zlate Bistricice. Od naših hrabrih čet, nahajajočih se pod poveljem generala pl. Conta, so bili povsod odbiti, pričemur so imeli zelo velike izgube.

Na Sedmograškem so prišle nemške čete na ozemlju pri Sibinju (Severni Szeben) in južno-zahodno od kraja Hatzeg v bojno dotočno z rumunskimi četami.

Balkansko bojišče.

Gibanja v Dobruči se vrše po načrtu.

Na macedonski fronti nobenih pomembnih dogodkov.

Kedaj bo konec vojske?

Naš zunanjji minister baron Burian je izjavil nekemu časnikarju, da pričakuje nasproti Rumuniji gotov in hiter uspeh. Po propadu Rumunije in po neznatnem uspehu sedanje četverosporazumove splošne ofenzive bo četverosporazum menda spoznal, da je vsako nadaljno prelivanje krvi popolnoma brezpostrežno.

Rumunski kralj v Dobruči.

Iz Petrograda se poroča:

Rumunski kralj Ferdinand je odprtoval v Dobručo. Spremlja ga bivši vrhovni poveljnik ruske brmade v Galiciji, general Ivanov. Vrhovno poveljstvo rumunsko-ruskih čet v Dobruči je poverjeno nekemu rumunskemu generalu.

Grško ministrstvo odstopilo?

Grški ministrski predsednik Zaimis je, kakor se poroča iz Aten, s celim ministrstvom odstopil. — Nekatere vesti pravijo, da bo imenovan liberalec Venizelos za ministrskega predsednika.

Cenjenim naročnikom, ki so dobili pred enim mesecem opomin in položnico, da plačajo naročnino zanaprej, pa še tega niso storili in se tudi niso pritožili zoper opomin, se bo list s prihodnjo številko ustavil.

Bogumila, molitvenik za dekleta, se kakih 10 ali 14 dni ne bo dobil, ker je v knjigovezni premašo delavcev. Vsi tisti, ki so si ga naročili, naj blaghotno potrpijo. Kakor hitro bo knjiga zopet vezana, se takoj razpošlje vsem naročnikom. Naiznančamo še tudi, da se bo knjiga dobivala zdaj v raznih vezavah po K 1.60 do K 2. — komad.

V razbremenjenem gospodarstvu se isče v gospodinjstvu izurjena ženska. Zahteva se samostojnost in splošne živenske izkušnje ter pridne roke. Ponudbe na gospo Kamenšek, Dobrnu pri Celju.

612

Nakupovanje vina za deželno vzorno vinsko klet.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem bo kakor vsako leto tudi letos za svojo deželno-vzorno vinsko klet od svojih članov nakupovala vinski mošt.

Ponudbe naj se čimprej, vsekako še v septembru, pošljajo na deželno vzorno klet v Eggenbergu pri Gradcu.

609

Nadstropna hiša

v Mariboru v najboljšem stanju z malimi stanovanji, vse zasedeno, se proda. Čisto obrestovanje 6%. Vpraša se pri g. Selinšku, Maribor, nadv Evgena c. 17.

688

Loterijske številke.

Trst, dne 6. septembra 1916: 82 4 69 85 43
Dunaj, 9. septembra 1916: 27 33 28 80 78

Mala naznanila

Priden učenec tudi nemškega jezika dobro vešč, se sprejme takoj v trgovini M. Bejdaj, Maribor. Hrana in stanovanje v hiši. 599

Dobro ohranjene šolske knjige za gimnazijo, učiteljišče in za razne druge jezike se poceni prodajo. Rotovški trg 8, I. nadstr. levo. 600

Sprejmejo se 3 dijaki na stanovanje s celo ali polovično hrano. Naslov g. Zavrnik Frauengasse 2, Maribor. 601

Malo posestvo okoli 3–6 oralov se kupi v okolici Maribora. Kupina se plača takoj. Naslov: Upravnštvo Slov. Gosp. pod št. 602.

Kupuje se krompir za krmo, buče in peso. Mlekar Stolni trg 6, Maribor. 603

Vinčar z dobrimi spričevali se takoj sprejme za vinograd g. König pri Sv. Petru pri Mariboru. 604

Šafer z dobrimi spričevali išče službe. Vpraša se na upravnštvo lista. 605

Mladenci, spreteti mizar z nekaj prihranjenim denarjem se hoče početi s pridno dekliko ali vdovo prez otrok s posestvom ne čez 30 let staro. Resnično ponudite se posijo, ako mogoče s sliko do 1. oktobra pod „Invalid M. K. poštno ležeče Križevci pri Ljutomeru. 597

Šolske knjige za 3. šolsko leto ženskega učiteljišča č. šolskih sester Mariboru se kupijo. Poudabe pisemno glavna pošta Maribor poste restante pod „Antikvarične knjige.“ 598

16leten mlačnik, ki se je dve leti učil mizarstva želi stopiti v novo delavnico, ker mu je mojster v vojski padel. Jvan Tratnik pri tvrdki Steinbeis, Grmeč, p. Ostrelj. Hrvatsko. 580

Gospodinja poštena, zdrava, štedljiva, slovenskega in nemškega jezika vešča, se išče k 8 otrokom od 8–12 let za Maribor. Nastop 1. oktobra. Poudabe na g. Zinauer, Sv. Jakob v Slov. gor. 599

Proda se čebelnjak z 18 panji različnih sistemov. Pojasnila daje nadziritelj v Teharijih, gospod Lovro Šah. 592

Išče se vinčar z vsaj dvema delavskimi močmi. Več pove Josip Zalar, organist pri Sv. Duhu v Ločah pri Poljčanah. 590

Šesar ali majar s 3. ali 4. delavskimi mečmi se z 1. novembrom i. l. sprejme. Posudbe na Ottona Švarnika, Majšperg pri Ptuju. 591

Kdo ima na prodaj kaj lovskega šiba (svinčenih zrn), naj mi nazavi: Franc Ferlinc, Šupan in zakupnik leva v Selhici ob Muri, p. Št. Ilj v Slov. gor. 620

V trgovino s papirjem se sprejme vajena iz pošte rodbine, zmožna slovenskega in nemškega jezika: J. Weixl, Maribor Gospoška ulica 33. 607

Kupim vsako množino starega in novega vina po najboljših cenah. Avgust Stelcer, gostilničar, „Narodni dom“ v Mariboru. Vino grem tudi vsebno poskusit. 610

Najboljše pralne milo je nadomestile „Nozon“ (postavno zavarovan) 608

ki ni navadni perilni prasek, ampak preizkušeno, že od tisoč ljudi rabljeno, priporočeno neškodljivo sredstvo in nadomestilo sedanega dragega mila. Z „Nozonom“ se zamore z malim trudem sneženo – belo oprati. „Nozon“ se razpošiljajo z navodiloma. 609

1 poštni zavoj s 12 zavrtimi K 5.— (približno 2 K 1 kg) ki zadostuje za 4 kg navadnega mila. Manj se ne razpošilja. 610

Ea poskus zadostuje in sem prepičan, da mi ostane kvalitetna stalna odjemalec. 611

J. Kerblanco zastopnik tovarne, Hodore, p. Ptuj. 605

5 vinarjev

stane poštna dopisnica, s katero lahko dobite na zahtevo moj glavni cenc z novo slikarskimi urami zastonj in poštini ne prosti.

Prva tovarna ur Ivan Konrad,
• i. k. dvorni dežavničar v Brdu
801 na Češkom.

Nikelinska anker-ura K 6:30, 6:30, 9:30, starosrbna-kovinska remont. ura K 8, s švicarskim kolesjem K 8:25, vojna spominska ura K 10, radium žepna ura K 18, niklasta budilka K 7, stenska ura K 5:20. Za vsako uro triletno pismeno jamstvo. Posilja se proti povzetju. Noben rizik! Zamjenjava devoljena ali denar nazaj. 1 Da

Vinčar z dobrimi spričevali se takoj sprejme za vinograd g. König pri Sv. Petru pri Mariboru. 604

Šafer z dobrimi spričevali išče službe. Vpraša se na upravnštvo lista. 605

Mladenci, spreteti mizar z nekaj prihranjenim denarjem se hoče početi s pridno dekliko ali vdovo prez otrok s posestvom ne čez 30 let staro. Resnično ponudite se posijo, ako mogoče s sliko do 1. oktobra pod „Invalid M. K. poštno ležeče Križevci pri Ljutomeru. 597

Šolske knjige za 3. šolsko leto ženskega učiteljišča č. šolskih sester Mariboru se kupijo. Poudabe pisemno glavna pošta Maribor poste restante pod „Antikvarične knjige.“ 598

Slovenjgoriški (Ehrlichov) mljin

v Kanji pri Pešnici naznanja, da tisti posestniki, ki imajo svoje zrno v mljinu, dobijo moko samo tedaj, ako prinesajo uradno potrdilo mariborskega okrajnega glavarstva. 589

Sivalni stroj in obleka za gospoda se proda. Maribor Goethestraße 2. III. nadstr. vrata 15. 562

Kupim malo lepo posestvo v vrednosti do 6000 K v bližini ptujske okolice. Naslov in upravnštvo pod ptujsko okolico. 561

Decimalno tehtnico staro-rabljeno,

a tako, ki je še popolnoma za rabo, 150 ali 200 kg, bi rad kupil.

Poudabe z navedbo cene na upravnštvo Slov. Gosp. pod „Tehtnica št. 508.“

Lepo stanovanje se da v najem. Obstojec iz 3 sob, kuhinje in gospodarskih poslopjiev, v Gor. Sv. Kungoti, vpraša se v župničku. 524

Dvenadstropna hiša z velikimi stanovanji v mestu, davka prosta nese na leto 8216 K, se proda. Lahki plačilni pogoji. Cena 40.000 K. Več pod „Hiša 192“.

Novozidana hiša davka prosta, na Tezni, s 5 sobami 4 kuhinje, perilna kuhinja, studenec, lepa njiva. Cena 18.000 kron. — Hiša brez njive, velik vrt, drugo vse, kakor pri prvi. Cena 2000 K. Temno 42 pri gosp. Ransar. 173

Hiša

na voglu novozidana 2 nadstropna, s prodajalnico, v mestu, še davka prosta za stanarino se dobri na leto 4200 K. Lahki pogoji. Cena 52.000 K. Naslov v upravnštvo pod „Davka prosto št. 191. Mari-

bora.“

Hiša

novozidana 2 nadstropna v mestu, še davka prosta, velik vrt, stanovalec plačajo na leto 2832 kron. se proda pod lahkim plačilnim pogoji za 30.000 K. Več v upravnštvo pod „Hiša 30.000 Mari-

bora.“

Hiša

novozidana 2 nadstropna v mestu, še davka prosta, velik vrt, stanovalec plačajo na leto 2832 kron. se proda pod lahkim plačilnim pogoji za 30.000 K. Naslov v upravnštvo pod „Davka prosto št. 191. Mari-

bora.“

Solzna Avstrija

Kdo mi pošlje v kuvertu za 1 krono in 20 vinarjev novih neprorabljenih poštih znakov in svoj natančen, naslov, pošljem mu takoj knjigo pod naslovom: „Solzna Avstrija“ v spomin prelivjanja krv in svetovne vojske. Knjiga obsegajo 25 krasnih bojnih pesmi; s cesarjevo in mojo sliko. Mislim, da ne bo izostalo mnogo slovenskih hiš, katere bi si ne preskrbelo tega krasnega spomina. Opomnim pa vse, naročnike, da se na brezplačna narečila ne morem oskrbiti. Naročuje se pri izdajatelju Mat. Belec pri Sv. Bolfanku v Slov. gor. pri Ptuj, Štajersko. 451

Dobra hrana

za dva dečka ali dekliko v bližini srednjih in meščanskih šol. Vpraša se: Tegsthofova ulica 57 v trgovini. Maribor. 582

Deklica

8 do 12 let stara, sprejme se kot tovarnica k 10 letnemu dekliku, ki obiskuje samostansko šolo v Mariboru na stanovanje in hrano proti primernemu plačilu. Več pri gosp. Zinauer, Sv. Jakob v Slov. gor. 576

Dva viničarja se sprejmeta z 2-3 del. močni pri posestu Johnovi dediči, Fram. 579

Posestvo, ki meri 2 orala, bližu Celja, ali Žalc av ravnni. Kupnina se takoj izplača. Naslov: Kadivnik, Dobrna pri Celju. 578

IKAVA!**50% cenejš:**

Ameriška gospodarska kava, visokoaromaticna, izdatna in varčna, 5 kg za poskušavo v vrečici, s potrebnim sladkorjem vred samo 28 K po poštnem porjetju pošilja A. Sapira, razpoložljivica kave Galanta 496, (Ogrsko). 520

SODE

vse vrst kupi tudi stare

A. OSET,
J. Graštanj, (Koroški)

Nova, zelo potrebna knjiga za vojake je ravnomjer izšla v Mariboru pod naslovom: Nedeljski evangelij s kratko naobrabo zlasti v korist krščanskim vojakom. Knjiga je izšla na stroške kn. sk. lav. ordinariata. Vojaki nimajo priložnosti vsako nedeljo in praznik slišati sv. evangelijske razlage. V imenovani knjižici pa najdejo za vsako nedeljo in praznik evangelijski naukov. Knjiga bo torej vsem vojakom dobro došla. Vojaki, sežite po krasni knjižici in prebirajte jo pridno v svoj dušni blagor in tolažbo! Knjiga se dobi edinole v knezoškofijski pisarni v Mariboru, Stolni trg 8. 19 in se naj tam naroča. Cena 25 v.

Naročevanje samo pondeljkove Straže

, Straže“. Kdo hoče imeti „Stražo“ samo v pondeljek, si isto kakor dozdaj, lahko naroči posebej. Naročnina se pošlje po poštni nakaznici na naslov: Upravništvo Pondeljkove Straže v Mariboru. Ob strani naj napiše, ali je nov ali star naročnik, da ne bo pomot. Sama Pondeljkova Straž stane za celo leto K 3:20; za pol leta K 1:60; za četr leta 90 vin.

Kilne pase

tudi za najhujše kile, trebušne obvezne, suspenzorije, podlage za pleske noge, brgle, umetne ude, kakor reke in noge i.t.d. ter pokončne držaje in druge različne stroje proti telesnim poškodbam po zdravniškem predpisu izdeluje izvrstno in dobro staro-znana tvrdka

Franc Podgoršek,
bandažist,

340 Maribor, Burggasse 7.
Pridnega učenca iz poštene hiše sprejemam pod zelo ugodnimi pogoji.

OBČINSKIM URADOM

se naznanja, da ima tiskarna sv. Cirila v Mariboru zopet na razpolago Prečnje in Potrdila za klanje telet in mlade živine.

Gobe. Gobe.

Kupim

vsako množino lepo posušenih gob (globan) po najvišji dnevni ceni. V prvi vrsti kravče ali prave globanje, potem posušene turke, brezovke, žemljarice, jelenovke, šedigarice ali rumene ježovke, medvedeve tace, laške lesičke, navadne rumene (zelte) lesičke, sivke, pečenice, gelobarke, štorovke i.t.d. sploh vse užitne gobe.

Trgovci in nabiralci gob, ki bi se zanimali za nakup oziroma nabiranje gob, naj pišejo na „Eksport gob“ v Konjicah št. 62, Štajersko. — P. S. Pridem na zahtevo v vsak kraj, da podučim nabiralce in trgovce o nabiranju in nakupu raznih vrst. 370

Daj nam mir, Gospod!

Nova skladba za petje v cerkvi, v šoli in domu. Besede iz „Bogoljuba“. Enoglasno s harmonijem ali orglami vglasbil A. Kosi, šolski ravnatelj v Središču. Cena partituri 35 h (V znamkah pri skladatelju!) 437

Inberno se je sknele za vojake v vojski in splek za vsakega kot najboljše

bol oblažujoče mazanje

pri prehlajenju, revmatizmu, protimu, prsnim, vratni in bolesti v hrbtni.

Dr. Rieter-ja

Sidro - Liniment. capsici compos.

Nadomestilo za Sidro - Pain - Expeller.

Steklenica krov. — 80, 1:40, 2—

Debita se v lekarnah ali direktno v Dr. Rieter-ja lekarni „Pri zlatem levu“, Praga, I., Eliševska cesta 5.

Dnevne razpečiljanje.

